ԺԳ՞ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1158 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 5/18 ԱՊՐԻԼ 1905 13 ՍԷՖԷՐ 1323 5 ՆԻՍԱՆ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՑԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրուածները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيه يوى وسياسى غزه‌در
صاحب امتيازى : اوهانس قيصريان
اداره‌خانه‌سى بابعالى جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԿՈՂՄՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԳՆԱՀԱՏԵԼՈՒ ՊԱԿԱՍԸ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Դպրոցական կեանքը, զոր կեանքերնուս ամէնէն քաղցրը, ամէնէն իտէալը, ամէնէն մաքուրը ու անդորրը կը կարծենք, ունի սակայն գեղեցիկ վարդին պէս իր փուշերը, իր պզտիկ վիշտերը, որոնք մանկան կոյս սրտին մէջ երկնքի մը չափ անսահման կ'երեւան անոր: Այդ առաջին վիշտերը որ ժանիքի նուաստացումէ մը կը ծնին յաճախ, որուն չարժառիթը կ'ըլլայ դպրոցի մը մեծերէն շատերուն կողմնակալ կամ շահախնդիր ոգին: Հոս նպատակ չունիմ կրթական անձերու ծածուկ անիրաւութիւնները երեւան հանելու, այլ ըսելու թէ ներքին յանդիմանութենէ մը բոլորովին զերծ պիտի մնան անոնք եթէ քիչ մը աւելի խղճամտութիւն դնեն իրենց պաշտօնին մէջ, որ այնքան սուրբ է և նուիրական՝ որքան կղերականինը:

Արդարեւ ո՞չ ապաքէն ուսուցիչը, տնօրէնը և կամ դաստիարակը յաջորդ սերունդին ազնիւ կամ յոռի նկարագրին, յառաջդիմութեան կամ յետամնացութեան միակ պատասխանատուն է: Բայց աւա՜ղ մենք այդ պաշտօնին գերազանցութեան չարաչարօրէն գործածուիլը կը տեսնենք յաճախ:

Դպրոցը, այո՛, պէտք է ըլլայ, երեւակայուածին պէս, վիշտերէ զուրկ, սուրբ օթեւան մը, հոն, գոնէ զգալի չընելու համար պատրաստուած յաջորդ կեանքի մը անխուսափելի դժնդակութիւնները և աքցելու բաղդին մէկ քմայքէն կազմուած անհաւասարութիւնները, և այս կարելի է միայն խղճամիտ, անձնուէր և աննկատ պաշտօնեաներու խնամքով: Ուսուցիչը պէտք է ըլլայ անաչառ, ինչպէս հին Հռովմայեցւոց բարքը որ իրենց մեծութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկն էր: Զանազանութիւն պէտք չէ դնել ժողովրդեան բարձր միջակ կամ ցած դասուն պատկանող զաւակներուն միջեւ: Դպրոցական գրասեղաններուն վրայ, ամէն անհաւասարութիւն հարթուած է արդէն և դասատուին բացատրութիւնները հաւասարապէս լսելի կ'ըլլան թէ' հարուստէն և թէ աղքատէն, ինչպէս լոյսը հաւասարապէս կը բաշխուի թէ' բարիին և թէ չարին:

Ուսուցիչը աշակերտներուն սրտին մէջ պէտք է վառ պահէ զիրար գերազանցելու ազնիւ ճիգը, միակ միջոցը, որով անոնց աշխատասիրութիւնը կը գրգռէ, կարենալ դիմագրաւելու համար յառաջդիմութեան անհուն չաւղին խոչնդոտները: Բայց ինչպէ՜ս կ'ուզէք որ այդ եռանդով առաջնորդող աշակերտ մը սիրէ միշտ նոյնը մնալ, մինչեւ շրջանաւարտ և մինչեւ վերջ, երբ դպրոցական հանդէսներու մէջ ուր ամէնէն աւելի կը յուսայ իր ամբողջ տարուան աշխատութիւնը պսակուած տեսնել, դիտէ իրմէ նուազ յաջող ընկերոջ մը յաղթական քայլերը, դաստիարակին կողմէ չռայլուած գովեստներու, ընդհանուր խանդավառութեանց և ծափահարութեանց մէջէն: Եւ այս ամէնը միմիայն փառասէր կամ ընչաքէտ ծնողքի մը փափաքը գոհացնելու համար. ու խեղճ, արժանապատուութեանը մէջ վիրաւորեալ տղան առանց բողոք մը ընելու անոր դէմ որ վայրկեանի մը մէջ իր բոլոր յոյսերը ոչնչացուցած էր, կ'անիծէ սեւ ճակատագիրը, որ զինքը բարձր դասու մը մէջ չէր զետեղած: Բնական է որ այսպիսի տղաք աշխատութենէ պաղին քանի որ գնահատութիւն կը պակսի, եթէ սակայն խելացի անձեր կամ դաստատուներ չյորդորեն զանոնք դործել աշխատելու, ըսելով թէ ճշմարտութիւնը ուշ կամ կանուխ երեւան կ'ելլէ, ինչպէս որ մանուշակը խոտերուն մէջ կը պահուըտի, բայց իր գլխէն հոտը օդը խնկելով իր գոյութիւնը կը մատնանշէ:

Այս քաջալերութիւնը սակայն, այդ չգնահատուած տղաքը ուրիշ աւելի անգութ հարուածի մըն ալ կը պատրաստէ որ չուչանար աւարտական քննութեանց կամ վկայականաց բաշխման առեն:

Այդ դպրոցականները, որոնք հաճոյքը ոտքերուն տակ ճզմելու չեն վարանիր աշխատութիւնը նախամեծարելով, որոնք, վիշտերու մէջ քարի պէս կարծր ու ամուր կը մնան ինչ որ Մինէավ իմաստութեան դիցուհին կը սորվեցնէր Տելեմաքի, անոր ճշմարիտ փառքի ճամբան ցոյց տալու համար անշուշտ նպատակ մը ունին, որ է փայլուն շրջանաւարտի մը համբաւը վայելել: Բայց որքա՜ն մեծ կ'ըլլայ իրենց ցաւը, երբ լրագիրներուն մէջ իրենց անունը, քանի մը տող դրուատիք չխլելէ զատ, ամէնէն վարը կորսուելուն վտանգին մէջ է. իրենց անունը՝ որ մինչեւ այն ատեն դպրոցին օրագրութեանց գագաթները կը փայլէր. ու տակաւին ի՜նչ մեծ անիրաւութիւններու կ'ենթարկուին անոնք: Ահա հարուածը, որուն վրայ ոչ միայն իրենք կը զարմանան այլ նաև իրենց բոլոր ուսուցիչները ու բարեկամները:

Այսպէս է արդէն, ոչ միայն դպրոցին՝ այլ ամբողջ կեանքին մէջ. մին միւսին կը զոհուի յաճախ երրորդի մը փառասիրութիւնը, շահախնդրութիւնը գգուելու համար:

Այսպէս, խեղճ, զրկուած տղաքը, կը հեռանան դպրոցէն, սրտերնին ցաւերու անհատնում ակօսներ, ատելութիւն մը կը սկսի բոյն դնել սրտերնուն մէջ դպրոցին բոլոր պաշտօնէութեան հանդէպ, բայց երախտագիտական զգացումը առաջին վայրկեանէն իսկ կը խեղդէ զայն. իրենք որ դպրոցական սիրոյն համար, անոր յիշատակը թերեւս յարգել ուխտած էին, հիմա կը խորշին յաճախ անկէ և այդ խորշանքին մէջ իսկ կը յիշեն. բայց այդ յիշատակը միմիայն ընկերական երջանիկ կեանքի մը վերյիշումը չէ այլ խառնուրդը դառն մտածումներու, որոնք արցունքով միայն կը փարատին, ինչպէս գորշ ամպերը անձրեւով:

Տնօրէնները, ուսուցիչները և դաստիարակները, որոնք իրենց շահախնդրութիւնները նկատի կ'առնեն զրկանքի մը վիշտը չկրելու համար, թող նկատի առնեն նաև աշակերտներու ճշմարիտ արժանիքը անոնց մատաղ սրտին մէջ ալ զրկանքի ցաւը չզգալու համար:

ԹԱԳՈՒՀԻ ԳԱՀՐԱՄԱՆԵԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԷՄՔԵՐ

ՏԱՅԻ ՄԿԸՐ

Կարապետ Փանոսեանի յիշատակներուն խառնուած Մինաս Գարամանեանի միջադէպը անգամ մըն ալ այժմէութիւն տուաւ Սանըրգ Պուրնուի որ գարնան վերազարթնումովը խնկարկութեան տաճարը կը հանդիսանայ Գումգաբուէն մինչեւ Սամաթիա, Բագոսի երկրպագուներուն: Հոն ամէնէն տիրապետող դէմքը Տայի Մկըրն է որ սերունդներու հետ բաժակ պարպած է սկսեալ Ամիրաներէն մինչեւ մեր օրերը: Իր յուշավէպերուն մէջ մեծ տեղ կը գրաւեն գինի և արժանիքի տէր մարդիկ, որոնց հետ յաջողած է իր պարզ ու անհեթեթ կենցաղագիտութիւնովը մտերմանալ:

Տայի Մկըր զոր այսպէս կ'անուանեն բոլոր զինքը ճանչցողները, առաջին անգամ զինքը տեսնողին վրայ ծեր ասլանի մը տպաւորութիւնը կը թողու: Միջահասակ, գիրուկ, թիկնեղ, իրանէն զատուող իր թեւերն ու սրունքները կաղնիի մը բունէն զատուող մայր հատուածներուն կը նմանին: Փորուալը իր սրունքներէն ի վեր կը լայննայ, պինդ մը գրկելով երկու հաստատուն սիւներ որոնք ոտքի պաշտօնը կը կատարեն: Սալբան շատ անշուք կը մնայ իր հսկայ որովայնին քով որ պարփակուած է բրդեայ անծայր գօտիին գալարումներուն մէջ: Բայց Տայի Մկըրի մէջքը գրկող ահագին գանգուածին գօտի մակդիրը տալ, մեղանչում պիտի ըլլար անոր այլազան պարունակութեանը դէմ, ուր իրենց մասնաւոր յատկացումներն ունին, քթախոտի տուփը, դրամի քսակը, երկար մէկառանիկը, ծխախոտին քսէթը, կարմիր ժարամաճ, զմելին, չէքենէքը, եսնաֆ թէզքէրեսին և հաչիւներու հինգ փարանոց տետրակ մը՝ իրեն յարակից մատիտովը: Շողգամի մեծութեամբ իր ժամացոյցը, երիտասարդութեան միակ յիշատակը, կախուած է արծաթ լայնատարած և ծոպաւոր քէօստէկին ծայրէն, որուն միւս ծայրը կիսով մը ագուցուած է Սալբային ուսին: Այս պատկառելի ամբողջութեան վրայ կը հանգչի Տայի Մկըրի գլուխը, որ իր ամէնէն արտայայտիչ մասն է: Ալեխառն, թաւ յօնքերուն տակ խոշոր սեւ աչքեր պատուհաններու պէս կը բացուին ու կը գոցուին: Ճերմակ, ցից և տատ պեխեր մինչեւ ականջները կ'երկննան, շուք ձգելով իր կայտառ, կրակոտ այտերուն վրայ:

Ընդհանուր տեսքովը խիստ գրաւիչ տպաւորութիւն մը կը թողու Տայի Մկըր՝ որուն Սանըրգ Պուրնուի զբօսարանը կիրակի օր խճողուած էր յաճախորդներու ստուար բազմութիւնով մը: Հոս տեղի ունեցած էր Ենքէրճեանի նկարագրած դէպքը. հոս յղացած էր Հաճեան իր վէպերուն ծրագիրները եւ հոս Տայի Մկըրին զբօսարանին մէջ զուարճացած էին շատ մը անհետացող գրական և հանրային դէմքեր, որոնց վրայ կը փնտռտուին կիրակի՝ յաճախորդներէ շատեր: Տայի Մկըր սակայն կը զարմանար թէ ի՞նչու այնչա՛փ կարեւորութիւն կուտային անցած դարձած պարզ խրախճանքներուն, որոնք ամէնօրեայ բաներ էին իրեն համար. Տայի Մկըր իր այս ութսուն տարեկան հասակին մէջ կը վայելէ երիտասարդական առոյգութիւն մը և մայր արծիւի տպաւորութիւնը կ'ընէ, իր զուարթախօսութիւններովը յաճախորդներու վրայ, որոնց ամէնուն ալ կը հասնի սպասարկելու իր իսկ ձեռքով: Կիրակի օր պատահաբար արուեստագէտ մըն ալ ինկած էր հոն. գաւաթներու պարպուելէն ու լեցուելէն ետք երբ ժամը իրիկուան մէկին մօտեցաւ, յանկարծ կանացի սուր ու հնչիւն ձայն մը լսուեցաւ զբօսարանին մէջ: Բոլոր յաճախորդները այս հաճելի անակնկալէն ազդուած սկսան լուռ ու մունջ չորս կողմը դիտել: Կանացի փափուկ խօսուածքին պատասխանեց առնական կոշտ ու ապերասան ձայն մը:

Յետոյ միեւնոյն յաջորդութեամբ բեճէ սազի դիւթիչ նուագածութիւն մը: Բայց ուսկի՞ց կուգային այս ձայները: Վերջապէս լուծուեցաւ գաղտնիքը և ամէն աչք յառեցան աննշան մարդուկի մը վրայ որ խեղճ ու կրակ նստուածքով մը կը հեղինակէր այս ամէնը, առանց բան մը զգալի ընել տալու: Բաշ որովայնախօս մը և ճարտար արուեստագէտ մըն էր մարդուկը, որ ամէն կողմէ եղած դիմումին վրայ շարունակեց ցուցադրել իր ձիրքերը և այսպէս պատճառ ըլլալ որ լենան ու պարպուին Տայի Մկըրի օղիի շիշերը: Արուեստագէտը քանի քաջալերուէր, նոյնչափ առաջ կը տանէր իր որովայնախօսութիւնն ու նմանախօսութիւնները, որոնց մէջ չմշակուած արժանիքի մը ամէն տարրերը կը յայտնուէին: Ներկաներէն մին որ վերջին ծայր ազդուած էր, մեկնումի պահուն երբ կը շնորհաւորէր մարդուկը և անոր մէջ պապագայ արուեստագէտի մը ոգիին գոյութիւնը կը հաչակէր, մարդը ողորմուկ շնչով մը երկու մատները ցուցնելով,

— Սէն պանա պիր իքիլիկ վէրէպիլի՞րմիսին ըսաւ:

Այս անակնկալ և անակնկալելի առաջարկը վերի վայր յեղաշրջեց ամբողջ զգացումները շնորհաւորող անձին, որ երբ մեծ արուեստագէտի մը առջեւ կը կարծէր ինքզինք, զգաց թէ որչափ աճապարած էր իր գնահատումներուն մէջ:

×

Բայց երբ Սանըրգ Պուրնուի Տայի Մկըրը կ'ուրուագծենք, անիրաւութիւն կ'ըլլայ անտեսել Գումգաբուի Տայի Մկըրը, որ Մեծ Պահքին մանաւանդ, որուն հերոսը կը դառնայ իր հռչակաւոր թոբիկներովը:

— Պահարը Թոբիկ, Թօրշինլի Թոբիկ:

Այս երկու բառերն են որ ամէն իրիկուն դուրս կը պոռթկան Մկըրի կոկորդէն և բերնին ջուրերը կը վազցնեն Գումգաբուի ժխորայոյզ շուկային անցնողներուն: Մկըր հոգ չունի իր թոբիկներուն համար. արդէն անոնք հռչակուած են և ճաշակ ունեցողներ ամէն պարագայի մէջ Մկըրի թոբիկովն է որ կը զարդարեն իրենց Մեծ Պահքի սեղանները: Մնաց որ եթէ առնող չըլլայ իսկ Մկըր գիտէ ծախել իր թոբիկները:

Անմիջապէս կը դիմաւորէ ծանօթները և իւրաքանչիւրին կը բաժնէ մէկ մէկ մաս: Ասոր համար է որ արհեստակիցները տիտղոս մը տուած են իրեն:

ԶԲՕՍԱՍԷՐ

ԱՆՆԻՒԷՐ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

Հրատարակուեցաւ 1905ի Աննիւէր Օրիանթալը որ 25 տարիէ ի վեր կանոնաւորապէս կը շարունակուի իր մասնաւոր վարչութեան կողմէ, հետզհետէ աւելի ճոխացնելով իր պարունակութիւնը: Այս ընդարձակ գիրքը անհրաժեշտ է ամէն վաճառականի: Անոր բովանդակութիւնը ուշի ուշով աչքէ անցընողներ պիտի տեսնեն թէ հրատարակիչները ո՛րքան խնամք տարած են վաճառականներուն և գործի մարդոց համար առձեռն օժանդակ մը ընելու զայն: Գլխաւոր նիւթերն են Օսմ. Կայսրութեան վրայ աշխարհագրական, վարչական և վիճակագրական մանրամասն տեղեկութիւններ, օտար երկիրներու մէջ Օսմ. ներկայացուցիչները, Պոլսոյ դեսպանական մարմինը, բոլոր նախարարութեանց և կառավարական պաշտօնատուներու կազմակերպութիւնը և պաշտօնէութիւնը, Թուրքիոյ հոգեւոր հաստատութիւնները և անոնց վարչական բաժանումները, Թղթատարական և հեռագրական սակագինները, շոգենաւային ընկերութիւնները, Օսմ. Բէժին, քարափ, Թրամուէյ, Թիւնէլ, Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը, երկաթուղիները, տօնավաճառները, դրամներու ընթացքը, Պոլսոյ բնակիչներու հասցէները, Պոլսոյ և գաւառի վաճառականներուն, ճարտարագործներուն, առեւտրական ընկերութիւններուն հասցէները ևն. ևն.: Մասնաւոր խնամքով պատրաստուած է մեծադիր քարտէս մը Պոլսոյ, Բերայի և Վոսփորի յատակագծերով: Այս Տարեցոյցին մէջ մեծ աշխատութեամբ պատրաստուած են Թուրքիոյ մէջ գործող զանազան ընկերութեանց վրայ վիճակագրական տեղեկութիւններ, որոնք ստացուելիք նորանոր ծանօթութեանց շնորհիւ աւելի պիտի ընդարձակուին յաջորդ տարի: Այս ամէն առաւելութիւններով օժտուած Տարեցոյցը կը յանձնարարենք բոլոր գործի մարդոց: Հասցէն է Բերա Մեծ փողոց թիւ 403:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի Ապրիլ 15ի խմբագրականէն

Ռուս նաւատորմիղը իր հիւսիս-հիւսիս-արեւելեան ընթացքը կը շարունակէ հարաւային չինական ծովէն, և կ'ենթադրուի որ եթէ ո և է արգելքի չհանդիպի, առաւելն կիրակի օր պիտի հասնի Ֆորմոզայի հարաւային ծայրը: Անտարակուսելի կը թուի թէ ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքի կ'ուզէ Վլատիվոսթոք հասնիլ, այն տեղի նաւախումբին հետ միանալու, իր նաւերուն ժամանակ մը հանգիստ տալու, իր պարէնները ամբողջացնելու, և յետոյ այդ հիւսիսային ծովածոցէն դուրս ելնելով գործողութեանց սկսելու: Բայց չենք կրնար կանխատեսել թէ ռուսական նաւատորմիղը ո՞ր ճամբան պիտի ընտրէ, Ճաբոնցիներէն չնեղուելով և համեմատական ապահովութեամբ հասնելու համար Ֆորմոզա կղզին, ուր պէտք է գտնուի ծովակալ Թոգօ: Երկու ճամբայ կայ Ռօժտէսթվէնսքիի առջեւ. Ֆորմոզայի արեւելեան կողմը Պաշի ջրանցքին մէջէն կամ յիշեալ կղզիին արեւմտեան կողմը Ֆորմոզա կամ Ֆօքիէն նեղուցին մէջէն, որ կղզին կը բաժնէ չինական ցամաքէն: Թօքիոյի ծովային նախարարութիւնը այն կարծիքը ունենալ կը թուի թէ Ռօժտէսթվէնսքի Ֆորմոզա նեղուցին ճամբան պիտի ընտրէ: Եւ ա՛յս է պատճառը որ Միքատոյին կառավարութիւնը պաշարման կամ զինուորական վարչութիւն հրատարակեց Բէսքատոր կղզիներուն մէջ, որոնք Ֆորմոզա նեղուցին մէջ կը գտնուին, և ռազմագիտական կարեւոր դիրք մը կը գրաւեն այդ նեղուցին վրայ: Պաշարման վարչութիւն հրատարակեց նաեւ Մաքօյի (Մաքունկ կամ Մէքունկ) նաւահանգստին մէջ, որ կը գտնուի ամէնէն մեծ և ամէնէն աւելի դէպի արեւելք հաստատուած Բօնկու կղզիին առջեւ, և ծովային դատարան մը ունի: Այս միջոցները ձեռք առնուեցան արգիլելու համար ո և է ռուս լրտեսի փորձ մը՝ Բէսքատոր կղզիներէն ռուս մարտանաւերուն նշան տալու:

Բէսքատոր (Հէօքօթօ) կղզիները.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ Թիւ 53

ԷՄԻԼ ՇԱՆՊ

ԴԷՊԻ ԲԵՒԵՌ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.

ՏՌԱԿՕՐԻ ՀՐՃՈՒԱՆՔԸ ԵՒ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ՄԷԿ ՓԻՒՏԸ

Հէլիքսը շոգենաւի վերածելը դժուար գործ չէր: Սըր Սէյմըրն մէտալէթ նախապէս ամէն բան պատրաստած էր, հետեւաբար գործի ձեռնարկեց և իր հսկողութեան տակ մեքենաներուն փոփոխութիւնը կատարելէ ետք, շուտով կազմուեցան ղեկը ու մեքենան: Գործաւորները Հէլիքսի վերնայարկը չելած լաւզորդներու յատուկ հագուստներ և գլխարկներ գրին, անոր համար որ օդին անբաւականութիւնը կրնար սպաննել զիրենք: Այս գլխարկներուն վրայ քաւչուէ երկար խողովակներ կային, որոնք մինչեւ Հէլիքսի սրահները կ'երկարէին և գործաւորները այսպէս կրնային ազատ շնչառութիւն ընել: Նաւաստիներուն հետ մէկտեղ Տռակօր շունն ալ վերնայարկ ելած էր գողտագողի:

Բօլ Մաքէրթա երբ շունը վերնայարկին վրայ տեսաւ, ցաւեցաւ: Օդին բացակայութիւնը կրնար խեղճ կենդանիին վայրկենաբար մահուանը պատճառ ըլլալ, ինչ որ անբացատրելի ցաւ պիտի պատճառէր փոքրիկ Պէաթէլին, Հակառակ գիտունին երկիւղներուն սակայն, շանը վրայ երբեք փոփոխութիւն մը չէր տեսնուեր, ընդհակառակը հոս հոն կը վազվզէր ու կը հաչէր: Ուրիշ տարօրինակ պարագայ մըն ալ կար որ Բօլ Մաքէրթա շանը հաչիւնները կը լսէր գլխարկին տակէն. Ի'նչպէս կրնար ըլլալ աս, ըսել է հոն շնչառութեան յատուկ օդ կը գտնուէր: Երիտասարդը անմիջապէս Սըր Սէյմըրն մէտալէթի քով վազեց և անոր աւետեց մաքուր օդին գոյութիւնը Հէլիքսի վերնայարկին վրայ: Միլիառատէրը վայրկեան մը կորանցուց իր պաղարիւնութիւնը և սկսաւ դողդղալ, ինքը չէր լսած շան հաչիւնը, Բօլ Մաքէրթայի յայտնութենէն ետք Տռակօրի ողջ առողջ վազվզելը տեսնելով անմիջապէս գլուխի քաւչուէ գլխանոցը հանեց. երիտասարդն ալ հետեւեցաւ ճարտարագէտին օրինակին: Այլեւս արուեստական օդին պէտք չունէին, երկուքն ալ ուրախ զուարթ կը ճառագայթէին: Մաքուր թարմ օդ մը առաջին անգամ ըլլալով շօշափեց անոնց դէմքերը, ինչ որ խիստ քաղցր տպաւորութիւն մը ըրաւ երկուքին ալ վրայ: Ծանրորդութեան ելլելէ ի վեր մաքուր օդ մը չէին շնչած, ծովու օդ մանաւանդ բնաւ չէին յուսար գտնել այս գետնին խորքը, ուստի երկուքն ալ առանց բառ մը արտասանելու, պահ մը սկսան ագահաբար շնչառութիւն ընել:

— Ինչ քաղցր օդ գոչեց՝ Բօլ Մաքէրթա, ի՛նչ մաքուր, ի՛նչ առողջարար:

— Այո՛ պատասխանեց ճարտարագէտը, մաքուր օդ, թթուածին և ազօտ պարունակող օդ մը. խեղճ սիրելի Պէաթէլը ազատեցաւ այլեւս:

— Այո, սիրելի Պէաթէլը ազատեցաւ յարեց Մաքէրթա, եւ երթամ և այս աւետիսը հաղորդեմ իրեն:

Երիտասարդը անմիջապէս վար սուրաց: Տռակօր շունը զգալով որ անիկա Պէաթէլի կ'երթայ ինքն ալ վազվռտելով, ցատկռտելով ու հաչռտելով քինքներով հետեւեցաւ Բօլ Մաքէրթայի: Ուզեմ կենդանին կ'զգար թէ իր փոքրիկ տէրը ո՛րչափ պէտք ունէր մաքուր օդի:

Ասոնց վար իջած պահուն նաւապետ Շէֆիլտ և իր մարդիկը Հէլիքսի վերնայարկը և կամ անոր արդի վիճակովը խօսելով, շոգենաւին տախտակամածին վրայ կ'ելլային: Անոնք ալ իրենց սուզակի գլխարկները հանեցին: Իրաւ է որ այս խեղճ մարդիկը մինչեւ ցարդ երբեք գանգատած չէին իրենց շնչած արուեստական օդէն, Հէլիքսի տեսուչ միօրինակութենէն և սակայն վերջին ծայր ազդուած էին. ուստի երբ մաքուր ու զով օդ մը շնչել սկսան, նոր աշխոյժ եկած կարծեցին զիրենք: Նաւաստիներուն ամէնքն ալ վայրկենաբար լեցուեցան կորովով և ուժով, և սկսան լայն շունչ առնել: Ինչպէս ամէն առիթին, այս անգամ ալ Մաքօ Բօնֆէթ սկսաւ իր խնդակատակութիւններուն և ձեռքերը իրարու զարնելով,

— Փառք քեզ Աստուած, գոչեց, ի՛նչ էր մեր քաշածը, չխաւնելիք բա՞ն էր այն հոտած օդը, ո՛հ, առանց կ'ուզեմ, օդ բաժդ առանց պէտք է ըլլայ, շունչ առէ՛ք բարեկամներս, շունչ առէ՛ք, այսօր մաքուր օդի խնճոյք մը կուտամ ձեզ:

Նաւապետը քառորդի մը չափ նաւաստիները հանգստա ձգելէ ետք,

— Ելէ՛ք տղաք, ըսաւ, ա՛լ գործի սկսինք, և իւրաքանչիւրին յանձնեց տարբեր տարբեր պաշտօններ:

Բօլ Մաքէրթա երբ վեր ելաւ, Սըր Սէյմըրն մէտալէթ,

— Պէաթէլը ո՞ւր է, հարցուց անհամբերութեամբ:

— Քիչ մը վերջը պիտի գայ, պատասխանեց երիտասարդը, Տօքթ. Հառու խոհեմութեան հակառակ նկատեց աղեկը մէկէն ի մէկ վեր հանելը. հիմա Հէլիքսի ամբողջ ծակերն ու պատուհանները բացած ենք. մաքուր օդը անոնցմէ ներս պիտի մտնայ և Պէաթէլ աստիճանաբար օդին վարժուելէ ետք միայն վեր պիտի գայ:

Ճարտարագէտը շնորհակալութեամբ ունկնդրեց այս խօսքերուն: Նաւաստիները մինչեւ կէս օր աշխատելով ամէն բան կանոնաւորեցին: Հէլիքս հիմա փոքրիկ շոգենաւի մը վերածուած էր, ամէն բան կարգին էր: Նաւապետ Շէֆիլտ հրամանատարի տեղը կանգնած էր: Հէլիքս հիմա պահանջուած կողմը կը դառնար ղեկին միջոցաւ և մեքենաներուն շնորհիւ ճամբայ կ'առնէր գոհացուցիչ արագութեամբ մը: Քիչ մը ետք փոքրիկ Պէաթէլ Տանիէլ Ժագըրնի թեւը մտած վերնայարկ ելաւ. խեղճ աղեկը այնչափ գունատած էր որ նաւապետ Շէֆիլտ մէկէն ի մէկ վախցաւ ու ձեռքի ղեկը ձգելով,

— Ի՛նչ եղած է աս աղուն, գոչեց:

Տօքթ. Հառուն զայն մխիթարելով,

— Բան չկայ սիրելիս, ըսաւ, բան չկայ, թեթեւ տկարութիւն մը որ նիհարութենէ առաջ կուգայ և քանի մը վայրկեանէն պիտի անցնի, վասն զի փոքրիկ Պէաթէլ կատարելապէս պիտի բժշկուի:

(Շարունակելի)

որոնք Չինորսի կղզի ու կը կոչուին, կը բաղկանան 55 կտոր կղզիներէ, որոնցմէ 19ը բնակեալ, մեծ մասամբ պազալթ քարէ, ցից ափունքներէ, որոնք շրջապատուած են բուստի ժայռերով։ Այս կղզեխումբը և հարաւային կողմը գտնուած Ֆորմոզայի խորտաները, որոնք ճամբորդութիւնը կը դժուարացնեն, շատ յարմար են թորփիլանաւերով կռուի, որոնք բուստի խարակներուն և պազալթի ժայռերուն միջեւ ամէնէն նպաստաւոր թաքստոցները կը գտնեն, և կրնան յաջողութեամբ թորփիլական յարձակումներ մղել։ Ֆորմոզայի հիւսիսային ծայրը կը գտնուի Քէլունկ կղզին, ամէնէն լաւ ու ամէնէն ընդարձակ նաւահանգիստը, զոր ճարոնական կառավարութիւնը քանի մը օր առաջ գոցեց օտար առեւտրական նաւերուն համար, թէեւ Միջազգային Դաշնագրութեամբ բաց հռչակուած նաւահանգիստ մըն է։ Հոս պիտի ըլլայ Թօկոյի նաւատորմին խարիսխը։ Արդ, եթէ Ռօժտէսթվէնսքիի նաւախումբը իր ճամբան Ֆորմոզա նեղուցին մէջէն ընտրէ, և Բէսքատոր կղզեխումբին առջեւ ճարոնական թորփիլանաւերուն կողմէ յարձակում կրէ, կորուստներու ենթակայ ըլլայ, Ֆորմոզա նեղուցին հիւսիսային ծայրը երթալ մտնել և հոն ալ Թօկոյի մեծ նաւատորմին դէմը գտնուիլ ռուսական նաւատորմը պիտի փճանայ պարզապէս։

Հետեւաբար, հաւանական չէ որ ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքի Ֆորմոզա նեղուցը ընտրէ, հարաւային չինական ծովէն արեւելեան չինական ծովը հասնելու համար։ Աւելի պէտք է ենթադրենք թէ անիկա Պաշի ջրանցքէն պիտի յառաջանայ Խաղաղական Ովկիանոսին բացերը հասնելու համար, ուր իր նաւատորմը զերծ կրնայ ըլլալ թորփիլական յարձակումներէ և արկածներէ, քան եթէ համարձակի ինք զինքը վտանգել չինական ծովեզերքի ջուրերուն մէջ, որոնք լեցուն են կղզիներով և խարակներով։ Բայց ամէն պարագայի մէջ, Ռուսք պարտաւորուած են չէզոք նաւահանգիստներու մէջ ապաստան փնտռել, եթէ կորուսեալ ծովամարտի մը առթիւ իրենց մարտանաւերը վնասուին, ծակուին ու ընկղմելու վտանգին մէջ ըլլան։ Ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքի Ֆորմոզայի ջուրերէն պիտի յառաջանայ դէպ ի Ճարոնական ծովը չինական արեւելեան ծովուն մէջէն, Րիու-Քիու արքիպելագոսին հարաւային կողմէն, հասնելու համար իր նաւատորմին ապագայ խարիսխը, Վլատիվոսթոք։ Այս ճամբուն վրայ ալ ռուս ծովակալը բազմաթիւ արգելքներու պիտի հանդիպի, և վերջապէս միտքը պիտի դնէ Ճարոնցիներէն յարձակում կրելը, և պիտի պատրաստուի կռուելու։

* * *

Ռօժտէսթվէնսքի իր ծովակալական դրօշը պարզեց Orel յածանաւին վրայ, որ ժամական 18 մղոն սրընթացութեամբը կը վերաբերի ռուս նաւախումբին արագագոյն մարտանաւերուն։ Նաւախումբը երկու մասերու բաժնուած է, յածանաւերու տորմիղը կը գտնուի ծովակալ Էնքուիսթի հրամանատարութեան տակ և զրահաւորներու և յածանաւերու խումն տորմիղն ալ ծովակալ Ֆոլքերզամի հրամանատարութեան տակ։

Արեւմտեան Եւրոպայի ծովային շրջանակներուն մէջ զրուցներ կը յայտնուի թէ Ռուսք անհոգութիւն ըրեր են և չեն բռներ Նաթունա կղզիները, որոնք Անամպա կղզիներուն արեւմտեան կողմը կը գտնուին 120 մղոն վեր։ Ռուսք այս կղզիներուն շրջանը նպաստաւոր ապաստանի վայր մը ձեռք ձգած պիտի ըլլային, և Ճարոնցիք պիտի զրկուէին զինական լաւ կայանէ մը։ Քանի որ Ճարոնցիք գրեթէ տարիէ մը ի վեր Նաթունա կղզիները բռնած են, և ճարոնական խարիսխ մը ըրած էին զանոնք, հետեւաբար Ռուսաց կողմէ այդ կղզիներուն գրաւումը, խնդիր չէր կրնար յարուցանել Հոլանտայի հետ, թէեւ այդ կղզեխումբը կը գտնուի Պորնէօ, Անամպա և Սումադրա հոլանտական կղզիներուն միջեւ։

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի Ապրիլ 15ի երեկոյեան տպագրութենէն

Սինկափուրէ Լոնտոն հասած նոր հեռագրի մը համաձայն, ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքիի մարտանաւերուն թիւը հետեւեալ կերպով կը հաշուուի.—

7 զրահաւոր, 2 զրահապատ յածանաւ, 5 երկրորդ կարգի յածանաւ, 3 օժանդակ յածանաւ, 7 թորփիլահալած, 17 շոգենաւ, 1 հիւանդարան նաւ և 1 նաւածիգ, ընդամէնը 43 մարտանաւ և քանի մը նաւեր։ Այս թիւը կը համապատասխանէ առաջին տեղեկութեան նաւերուն թուոյն վրայ, որոնք Ապրիլ 8ին Սինկափուրէն անցան, և կարելի է իբրեւ ապացոյց նկատուիլ թէ Ռօժտէսթվէնսքիի ամբողջ նաւատորմիղը Մալաքքա նեղուցին մէջէն հարաւային չինական ծովը հասած է և թէ ո՛չ մէկ ռուսական մարտանաւ Սունտա նեղուցէն անցած չէ։

Այս նաւատորմին նպատակն է, ինչպէս Սայկոնէն հեռագրուած է, եւ ինչպէս մենք արդէն ենթադրեցինք, ո՛չ թէ Ֆորմոզա երթալ և կամ ճարոնական նաւատորմիղը փնտռել, այլ ուղղակի երթալ Վլատիվոսթոք, ուր արդէն կ'ուղղուին ածխաբարձ շոգենաւերը։ Եթէ ճարոնական նաւատորմիղը իր Ֆորմոզայի խարիսխէն չմեկնի, և արգելք չյարուցանէ ռուսական նաւատորմին ճամբորդութեան դէպի հիւսիս, հետեւաբար նաւամարտի սպառնալու չէ առ այժմ։ Ռուսք շահ չունին կանուխէն կռուելու, երբ տակաւին իրենց ուժերը կազդուրած չեն Վլատիվոսթոքի մէջ և երբ տակաւին չէ հասած Նէպօկաթովի երրորդ նաւախումբը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՀԵՏ

Հօնկ-Քօնկէ հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի.— «Բուենա» շոգենաւը Ապրիլ 11ին տեսեր է Պալթիկեան նաւատորմը։ «Ալմազ» յածանաւին հրաման տրուեցաւ «Բուենա»ն կեցնել և անունը առնել, ինչպէս նաեւ բեռներուն տեսակը։ «Ալմազ» մաղթեց «Բուենա»յի և բարի ճամբորդութիւն մաղթեց անոր։ Ռուսական յածանաւը (Ալմազ) իր բոլոր թնդանօթները չլտկած էր կռուելու կազմ և պատրաստ։ Նաւաստիները ամէնքն ալ անթերի էին, և անոնցմով կը վխտար յածանաւին վերնայարկը։ Ամբողջ նաւատորմիղը խիստ լաւ վիճակի մէջ էր, և «Բուենա»յի մէջ ընդհանուր տպաւորութիւնը ա՛ն էր թէ ռուսական նաւատորմը խիստ վտանգաւոր հակառակորդ մը կրնայ ըլլալ, եթէ լաւ կառավարուի։ Մարտանաւերը խիստ կանոնաւոր կազմութիւն մը ունէին։ Երեք լրաբեր մարտանաւեր նաւատորմին կը հետեւէին իբրեւ պահակ։ Նաւատորմին մէջ ութը թորփիլահալածներ միայն կային։

*** Օրէլ հիւանդանաւը 36 ժամ միայն մնաց Սայկոնի առջեւ, և առաւ 900 թոնօ ածուխ, ուտելիք եւ դեղ։ Տէյլի Մէյլի թղթակիցը մարտանաւին մէջ երթալով տեսակցեցաւ Տքր. Բաուրի և առողջապահական պաշտօնեայ Մ. Բաքլէյի հետ, որոնք յայտարարեցին թէ Պալթիկեան նաւատորմին նպատակն է Վլատիվոսթոք, ուր կը գտնուի ապագայ գործողութեանց խարիսխը։

ԹՕԿՕՅԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՈՒՐ ԸԼԼԱԼՈՒՆ ՎՐԱՅ ՏԱՐԱԿՈՅՍՆԵՐ

Հօնկ-Քօնկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Էքսփրէսի.— Անգլիացի ծովային սպայ մը կը վստահեցնէ թէ Թօկոյի նաւատորմին ո՛ւր ըլլալը յայտնի չէ։ Ճարոնական զրահաւորներու տորմիղը մէկ ամիս առաջ Սինկափուրի առջեւ տեսնուեցաւ և ա՛լ այնուհետեւ չտեսնուեցաւ։ Վերջերս տեսնուած ճարոնական մարտանաւերը առանձինն և անջատ [illegible] նաւեր էին, որոնք ցամաքին հետ հաղորդակցութեան չէին մտներ, ո և է նշան չէին տար և կարելի եղածին չափ խոյս կուտային առեւտրական նաւերուն սովորական ճամբաներէն։ Նոյն իսկ չինական [illegible] նաւապետները, որոնք ամէն բանի տեղեակ են, կը յայտարարեն թէ ճարոնական նաւատորմին վրայ բան մը չեն գիտեր։ Ասկէց կը հետեւցուի թէ Թօկոյի նաւատորմիղը Ֆորմոզայի նեղուցին մէջ կը գտնուի։ Ասիկա ալ ենթադրութիւն մըն է, որովհետեւ առեւտրական նաւերուն արգիլուած է Ֆորմոզայի ջուրերուն մօտենալը, որովհետեւ յայտնի է թէ այն տեղի ջուրերուն մէջ ականներ զետեղուած են։

*** Հօնկ-Քօնկէն և Սինկափուրէն միայն լուրեր կը հասնին Թօքիօ ռուսական նաւատորմին շարժումներուն վրայ։ Լրագիրները ամէն օր գովեստ կը կարդան ռուս ծովակալին յանդգնութեան։ Իրաւ է որ ճարոնական վաճառականութիւնը ժամանակ մը պիտի վնասուի, բայց ճակատամարտին ելքին և ճարոնական յաղթութեան վրայ բնաւ տարակոյս չունին։ Թօքիոյի մէջ այսպէս կ'սպասեն ռուսական ծովային զօրութեան մնացորդ մասին փճացման։

*** Թօքիոյի մէջ միշտ ա՛յնպէս կը կարծուի որ եթէ Ճարոն հրաժարի պատերազմական տուգանք պահանջելէ, Ռուսիա պատրաստ է հաշտութեան բանակցութեանց սկսելու։ Բայց Մ. Արեւելեան ջուրերուն մէջ Պալթիկեան նաւատորմին երեւումը բնաւ կարեւորութիւն չունի Ճարոնի համար, որ միշտ պիտի պնդէ տուգանքին վրայ։

*** Ծովային ճակատամարտի մը համար ամէնէն յարմար ժամանակը հիմակ է։ Մայիսին մէջ հարաւային ծովերուն մէջ փոթորիկները կը սկսին։

*** Բէքինէն հրաման ղրկուեցաւ հարաւային Չինաստանի բոլոր կուսակալներուն որ թոյլ չտան Ռուսերուն այն կողմերը խարիսխ մը հաստատել իրենց նաւատորմին շարժումներուն համար։

*** Թօքիոյէ կը հեռագրեն որ եւ թէ չէզոք Տէրութիւնները հարկ եղած միջոցները ձեռք չառնեն իրենց չէզոքութիւնը պահպանելու համար Ռուսերուն դէմ, Ճարոնի կառավարութիւնը հարկ եղածը պիտի ընէ։ Այս սպառնալիքը կերպով մը Ֆրանսայի ուղղուած է։

*** Թօքիոյի կառավարութիւնը վար կը դնէ և ճարոնական լրագիրներուն չի հաղորդեր արտասահմանի թերթերուն մէջ հաշտութեան մասին երեւցած զրոյցները, և ասկէց հետեւցնողներ կան թէ հաշտութեան բանակցութիւնները բոլորովին անկարելի չեն։ Անցեալ օր Թօքիոյի մէջ խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ [illegible], [illegible] և բոլոր նախարարներուն և զօրավարներուն միջեւ։

*** Ճարոնի նախկին վարչապետ Կոմս Օքումա տեսակցութեան մը մէջ յայտարարեց թէ Ճարոն Ռուսիոյ ձեռքէն պիտի խլէ անոր բոլոր ռազմագիտական առաւելութիւնները Մ. Արեւելքի մէջ, և իրեն պիտի չարտօնուի նաւատորմիղ պահել Չինաստանի կամ Ճարոնի ծովեզերքներուն մօտերը։ Բորթ Արթուր, Վլատիվոսթոք և Սախալին նորէն պիտի անցնին Ճարոնի, որուն կը վերաբերին բոլոր այն վայրերը [illegible] իրաւամբ։

ԲՈՊԷՏՕՆՕՍՑԵՒ ԵՒ ՌՈՒՍ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ռուսիոյ եկեղեցական բարեկարգութեան ծանօթ ծրագիրը վերջապէս յաջողեցաւ ջուրը ձգել հանրածանօթ Բօպէտօնօսցեւ, որուն Սինոդի Պրօկիւրօրութենէն հրաժարման լուրը ո՛չ հաստատուեցաւ և ո՛չ հերքուեցաւ բացարձակապէս։ Բայց Բեթերսպուրկէն հեռագրուած վերջին լուրին նայելով, այդ Պրօկիւրօրը դեռ կը պահէ իր ամբողջ ազդեցութիւնը։

ՌՕԺԷՍԹՎԷՆՍՔԻԻ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ մեծ և վտանգաւոր գործողութիւն մը պիտի կատարուի ժամէ ժամ և այս գործողութիւնը ռուս կառավարութեան կողմէ վստահուած է ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքիի։ Եթէ բաղդը ժպտի, փայլուն տեղ մը պիտի գրաւէ պատմութեան մէջ։ Բարիզեան թերթի մը թղթակիցը անցեալ ապրիլին գրելով ռուս ծովակալին վրայ մէջ կը բերէ Ռօժտէսթվէնսքիի սա խօսքերը.— «Յարձակումին պէտք է պատասխանել յարձակումով։ Պէտք է քալել թշնամիին վրայ, ցմահ կռուիլ թնդանօթով, հրետանիով, կացինով, կռուփով և ակռաներով...։ Պէտք է կա՛մ յաղթել կամ մեռնիլ, բայց ամէն պարագայի մէջ թշնամին ենթարկել այնպիսի կորուստներու որ անկարելի դարձնէ իր նաւարկութիւնը։ Զո՛հել նաւատորմը, լաւ, բայց նոյն վիճակին հասցնել նաեւ ի բոլոր [illegible] ճարոնական ծովային զօրութիւնը։ Այն ատեն զինուորական փոխադրութիւնները անկարելի պիտի դառնան։ Կը հասկնա՞ք հիմա թէ ի՛նչու պէտք է յարձակողական ըլլալ։ Ինչո՞ւ չեն ըներ աս, ինչո՞ւ սա, Թօկօն չեն կրնար դնել իր փորձերը վերսկսելու անկարելիութեան մէջ»։

Այն որ այսպէս կը խօսէր կը քննադատէր խիստ կերպով Բորթ Արթուրի ռուս փճացեալ նաւատորմին անգործութիւնը, այսօր պատերազմի բեմին վրայ է և անոր ալ գլուխը։ Ուրեմն պէտք է մեծ դէպքերու սպասել։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Մ. ՏԷԼՔԱՍԷ ՏԵՂԻ ԿՈՒՏԱՅ

Բարիզէ կը հեռագրեն Նայէ Ֆրայէ Բրէսէի.— Կէս պաշտօնական զեկուցումներէ կը հետեւցուի թէ արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէ տեղի տալով Ֆրանսայի մէջ տիրող հանրային կարծիքին և իր նախարար պաշտօնակիցներուն, վերջապէս որոշեր է Գերմանիոյ հետ բանակցութեանց մտնել Մարոքի խնդրոյն առթիւ, առանց այլ եւս պնդելու թէ Գերմանիա ի՛նչ պէտք է բացատրութիւն խնդրէ իրմէ։ Մ. Տէլքասէ այսպէս պաշտօնական ձեռնարկութիւն մը պիտի կատարէ թիւրիմացութիւնը բառնալու համար Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ։ Առաջին անգամ ինք պիտի խօսի և առաջին քայլը պիտի առնէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութեանց պաղութիւնը ցրուելու համար։ Այս կերպով լրագրական պայքարը վերջ պիտի գտնէ և պաշտօնական բանակցութիւնները պիտի սկսին։ Բօքի Բարիզիէն կ'ըսէ.— «Այս միջադէպը շուտով փակուելու է, և զիրար յարգող երկու Մեծ Տէրութեանց արժանապատուութիւնը և հեղինակութիւնը պէտք չէ կախուած ո՛ և է նախաձեռնութեան արարողական ձեւակերպութենէ մը։ Աւելի աղէկ է որ Մ. Տէլքասէ ուղղակի գերման դեսպան Մ. Րատոլինի հետ խօսի այս խնդրոյն վրայ, քան տաքգլուխ Ժօռէսի հետ»։

Վարչապետ Մ. Ռուվիէ յորդորեր է արտաքին գործոց նախարարը որ հրաժարի վտանգաւոր ճամբէն։ Կ'ըսուի թէ նախարարաց վերջին նիստին մէջ բոլոր նախարարները այս մասին խօսեր են Մ. Տէլքասէի հետ, և պնդեր են որ Գերմանիոյ հետ բանակցութեան մտնէ։ Նոյն իսկ ըսեր են եղեր որ հակառակ պարագային պէտք է պաշտօնէն քաշուի։ Մ. Տէլքասէ յայտարարեր է թէ այս պարագան իմացնէ նաեւ Մ. Լուպէի։

*** Գերման դեսպանատան մէջ պաշտօնական հացկերոյթէն վերջ Մ. Տէլքասէ հինգ վայրկեանի չափ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Րատոլինի հետ մեծ ճաշասրահին կից փոքրիկ սենեակին մէջ։

*** Մ. Տէլքասէ օտար տէրութեանց մօտ գտնուող ֆրանսացի դեսպաններուն ծանուցագիր մը ղրկելով, կերպով մը ինքզինքը կ'արդարացնէ գերման կառավարութեան ա՛յն ամբաստանութենէն թէ ժամանակին պաշտօնապէս Մ. Տէլքասէ Գերմանիոյ չհաղորդեց անգլօֆրանսական պայմանագրութեան ֆրանսական բաժինը՝ որ Մարոքի կը վերաբերի։ Արտաքին գործոց նախարարը կ'ըսէ թէ նոյն պայմանագրութեան կնքուելէն 14 օր առաջ ինք բերանացի Բարիզի Գերման դեսպան Մ. Րատոլինի հաղորդեց պայմանագրութեան պարունակութիւնը, և Պերլինի ֆրանսական դեսպան Մ. Պիհու ալ ատենով մը Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Րիխթոֆէնի խօսեցաւ նոյն պայմանագրութեան վրայ։ Գերմանիա ասոր հակառակը չի պնդեր, այլ կ'ըսէ թէ Մ. Տէլքասէ պաշտօնապէս Գերման կառավարութեան չհաղորդեց այդ պայմանագրութիւնը, և նկատի առնելով Ֆրանսայի մէջ տիրող կարեւոր կարծիք մը, Գերմանիա ա՛յնպէս կը հաւատայ թէ Մ. Տէլքասէ կարեւորութիւն չտուաւ Գերմանիոյ, և անտեղեակ ընել ուզեց զայն միջազգային կարեւոր խնդրոյ մը մասին, որպէսզի Գերմանիան մէկուսացնէ այսպէս։ Ա՛յս է պատճառը որ Գերմանիա ուղղակի Մարոքի հետ յարաբերութեան մտնել ուզեց։

Այս զանազան պատճառներով հիմա դարձեալ Մ. Տէլքասէի կ'իյնայ, կ'ըսուի, իր առաջին սխալը դարմանել, բանակցութեան մտնելով Գերմանիոյ հետ։ Արդէն Մ. Տէլքասէի գերման դեսպանատունը երթալ ճաշելը և առաջին խօսակցութիւնը նշան մըն են թէ Մ. Տէլքասէ ինք պիտի սկսի բացատրութիւն տալ։

*** Ուաշինկթընի իտալական դեսպանը ամերիկեան կառավարութեան հարցուց թէ Մարոքի խնդրոյն վրայ ի՛նչ կարծիք ունի ի մասին գերման քաղաքականութեան։ Պատասխանեցաւ թէ Ամերիկա առ այժմ բան մը չի կրնար ըսել մինչեւ որ Մր. Ռուզվէլթ իր պտոյտէն դառնայ Ուաշինկթըն։

*** Մարոք պատասխանեց Ֆրանսայի թէ սահմանագլխի խնդիրներուն համար արդէն ասկէց առաջ պայմանագրութիւն մը կնքուած է իրեն և Ֆրանսայի միջեւ, և հարկ չկայ նոր մը կնքել։ Դալով Մարոքի ներքին կացութեան մասին Ֆրանսայի միւս առաջարկութիւններուն, Մարոք արդէն Մատրիտի դաշնագրութեամբ կապուած է, և հարկ է միւս Տէրութիւններուն ալ իմացնել Ֆրանսայի նոր առաջարկութիւնները։

*** Կը ծանուցուի թէ Ամերիկա ալ պատուիրակութիւն մը կը ղրկէ Ֆէս, բայց յայտնի չէ թէ ի՛նչ նպատակով։

*** Իտալական կառավարութիւնը յայտարարեր է թէ իրեն համար Մարոքի խնդիր գոյութիւն չունի, որովհետեւ ինք ասկէց առաջ համաձայնած է Ֆրանսայի հետ, հետեւաբար չի կարծուիր որ միջազգային դեսպանախորհուրդի մը գումարումի մը Մարոքեան առաջարկը ընդունելութիւն գտնէ, ինչպէս եղաւ 1880ին։

ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՆԱՒԱՅԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՑՈՅՑԵՐԸ

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պրէսթի ֆրանսական իշխանութիւնք անգլիական հիւպատոսին հաղորդեցին թէ մեծամեծ պատիւներով պիտի ընդունուի անգլիական մարտանաւերուն այցելութիւնը, որուն առթիւ հանդիսաւոր հացկերոյթներ պիտի սարքուին։ Անգլիական նաւատորմիղը Պրէսթի առջեւ պիտի ըլլայ ճիշդ Ֆրանսայի արդի կառավարութեան տարեդարձին օրը։ Ֆրանսական նաւախումբ մը [illegible] պիտի անցնի անգլիական մարտանաւերուն դիմաց։ Բազմաթիւ զբօսանաւեր՝ անգլիացի և ֆրանսացի հիւրերով լեցուած՝ պիտի աւելցնեն հանդիսութեանց փայլը։

Հանդէսներուն բլուն պիտի ըլլայ Պրէսթի նաւահանգստին մէջ ցոյցահանդէս մը, բոլոր նաւերը պիտի զարդարուին։ Այլաբանական նշանակներ այս պահուս կը պատրաստուին Պրէսթի նաւարանին մէջ, անգլօֆրանսական համաձայնութեան շատ խորհրդաւոր պատկերները պարզելու նպատակաւ։

*** Լոնտոնի Քաղաքապետութիւնը որոշեց որ ֆրանսական նաւատորմին Անգլիա այցելութեան առթիւ, Քաղաքապետարանին մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուի ֆրանսացի սպաներուն։ Յայտարարուեցաւ թէ այս քաղաքավարական այցելութիւնը ո՛չ միայն պիտի ամրապնդէ երկու երկիրներուն բարեկամութիւնը, այլ նաեւ աշխարհի խաղաղութիւնը։ Մտերմական համաձայնութիւնը, որուն հաստատման գլխաւոր պատճառը եղաւ Էտուարտ թագաւոր, հեռացնելէ ջնջեց երկու երկիրներուն անցեալ թշնամութիւնները և առաջ բերաւ եղբայրակցութեան ոգի մը, որուն արժէքը կ'աւելնայ ամէն օր։ Յայտարարուեցաւ նաեւ որ Անգլիա հիւրասիրական ձեռք պիտի կարկառէ ֆրանսական նաւատորմին, և այսպէս կը պահանջէ Անգլիոյ ազգային շահը։ Ասով անգլօֆրանսական համաձայնութիւնը իրականութիւն մը պիտի ըլլայ, և երկու Տէրութիւնները օր ըստ օրէ ձեռք ձեռքի պիտի տան ի շահ խաղաղութեան։

Որոշուեցաւ որ Քաղաքապետարանին մէջ սպաներուն ճաշած ժամանակ նաւաստիներն ալ, 500 հոգի, ճաշեն ուրիշ յարմար տեղեր։ Ճաշէն վերջ, երաժշտասրահ մը պիտի տարուին անոնք ալ։ Ծրագրին մէջ կայ նաեւ կառքերով երկար պտոյտ մը, Լոնտոնի տեսարանները Ֆրանսացիներուն ցոյց տալու համար։ Ընդունելութեան ծրագիրը Անգլիոյ Թագաւորին վաւերացման պիտի ենթարկուի։

ՄԱՐԱՊԵՏՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՐԿ ՆԱՒԱԶՆԵՐԸ

Խումբ մը անգլիացի նաւազներ Քորֆուի առջեւ խարսխող իրենց մարտանաւերը կը դառնային, ցամաքին վրայ պտոյտէ մը վերջ։ Ծովեզերք հասնելով տեսան որ զիրենք փոխադրող շոգեմակոյկը շատ պզտիկ է ամէնուն համար, և հետեւաբար [illegible] հոգին հագուստնին հանեցին և սկսան լողալ, անցնելով մարապետանոցի մը առջեւէն։ Վիլհէլմ կայսր, որ այդ միջոցին նաւահանգիստը կը գտնուէր իր զբօսանաւին մէջ, իմացաւ այս դէպքը և նաւային նշաններով հետեւեալը հարցուց միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սըր Քոմբթըն Տոմվիլի.— «Կ'իմանամ թէ ձեր նաւազները բարի մարապետները ամչցուցած են իրենց տարազով»։ Ծովակալը իսկոյն պատասխանեց նոյն նշաններով.— «Ես ալ իմացայ, բայց Ձեր Վեհափառութիւնը մէկ կէտի մը վրայ սխալ իմացեր է. երիտասարդ նաւազները տարազ չունէին.»

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ 16 Ապրիլ.— Հօնկ Քօնկէ կը հեռագրուի թէ ռուս նաւատորմը առաջ կ'երթայ և այսօր անցաւ Ֆորմոզա կղզիէն։ Ասկէ կը հետեւի թէ նաւամարտ տեղի պիտի չունենայ Ֆորմոզայի մօտերը։ Ծովակալ Թօկոյի նաւատորմին վրայ ո և է լուր չկայ, և ճարոնական նաւատորմին բոլոր շարժումները գաղտնի կը պահուին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ռուս ծովային պաշտօնատունը ո և է լուր չունի Պալթիկի նաւատորմին և ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքիի վրայ։ Ծովակալին վերջին հեռագիրը հետեւեալն է.— «Այլ ևս հեռագիր չպիտի ղրկեմ նաւամարտէն առաջ։ Երկ յաղթուիմ, ծովակալ Թօկոյէն պիտի իմանաք այս լուրը: Հակառակ պարագային արդիւնքը պիտի հաղորդեմ ձեզ»։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զրոյց կայ թէ Ներքին գործոց նախարար Մ. Պուլիկին պիտի հրաժարի, և իրեն պիտի յաջորդէ իշխան Սվիաթոբոլք Միրսքի։

ԹՕՔԻՕ.— Ռիւթեր կ'ըսէ.— Ճարոնական նաւային իշխանութիւնք կը ծանուցանեն թէ առեւտրական սեղմումները սկսան գործադրուիլ Չինորսաց կղզիներուն (Ֆորմոզայի կղզին և Չինաստանի հարաւակողմն նահանգներուն միջեւ), Օքինավա և Քօմէյիմա (Լիու Քիու արքիպելագոսին մէջ) կղզիներուն շրջակայքը, ինչպէս նաեւ Ուսումիի բացերը (Քիու Շիու կղզին հիւսիս արեւելեան եզերքին վրայ) կատարուած նաւարկութեան դէմ։

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐ.— Ռիւթեր կը ծանուցանէ թէ գերմանական Լօյտ շոգենաւային ընկերութեան «Ֆիւրստ Հայնրիխ» շոգենաւը հոս հասաւ իր մէջ ունենալով Ճարոնի Արքայազն իշխանը որ Գերմանիա կ'երթայ գերման գահաժառանգին ամուսնութեան ներկայ գտնուելու համար։ Շոգենաւին մարդիկը լուր տուին թէ ամսոյս 14ին կէսօրին ռուս 18 մարտանաւեր տեսան Սայկոնի հիւսիսակողմը, Քամհօա ծովախորշին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկհայէ կը հեռագրուի «Սենթրըլ Նիւզ»ի թէ երէկ կը սպասուէր որ ռուս նաւատորմը անցնէր Ֆորմոզայի նեղուցէն, բայց չերեւցաւ։ Կը կարծուի թէ ռուս փոքր նաւաբաժիններ դէպ ի Բէսքատորեան կղզիները կ'երթան, որպէս զի նաւամարտէն առաջ ամբողջացնեն իրենց ածուխի պաշարը և [illegible] նորոգութիւններ կրեն խաթարուած մասերու վրայ։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կունչուլինկէ կը հեռագրուի Ռուս հեռագրական գործակալութեան, Ապրիլ 16 թուով.— Երէկ Զանդաֆուէ մեկնած մեր հեծելազօրաց ջոկատը հետազօտութիւն մը կատարեց Զանդաֆուէ դէպի հարաւ 15 վերստ անդ։ Մեր զօրքերուն մօտենալուն վրայ, Զուլուինցու աւանին հիւսիսակողմի վայրերը գտնուող Ճարոնցի յառաջապահները ետ քաշուեցան Զուլուինցուէ, և մնացած հարաւային կողմը գտնուող դիրքերու մէջ։ Երկաթուղիի գիծին հարաւ արեւելեան կողմն ալ հետազօտութիւն կատարեցին մեր հեծելազօրքերը, և տեսան որ Ճարոնցի զօրքեր գրաւած են Կօրիկօյանի դիրքը, ուր կային մօտաւորապէս հեծելազօրաց ամբողջ մէկ զօրագունդ և հետեւակազօրաց երկու գումարտակ։ Ճարոնցիք սկսան կռուիլ մեր զօրքերուն հետ, բայց քիչ վերջը տեսնելով որ պիտի պաշարուին, իրենց դիրքերէն ետ քաշուեցան դէպի հարաւ արեւմուտք։ Ճարոնցիք նոյն պահուն սկսան նաեւ ետ քաշուիլ աւելի դէպի արեւմուտք գտնուող Սիաձակալին կիրճէն, զոր քանի մը օր առաջ գրաւած էին, բայց վախնալով որ Կօրիկօյան գտնուող ջոկատը կը պաշարուի, շտապով ետ քաշուեցան։

—[illegible] կառավարիչը կը յայտարարէ թէ բացարձակապէս անհիմն է որ [illegible] ծագած ըլլայ քաղաքին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուքտէնէ կը հեռագրուի թէ Ճարոնցիք մեծ ոյժեր կը հաւաքեն Թալինկի շրջակայքը, և [illegible] կը խաղան դէպի հիւսիս։ Զօր. Քուրօքի պատրաստութիւններ կը տեսնէ դէպի Քիրին յառաջ երթալով ռուս ձախ թեւը պաշարելու համար։

ԱԼԺԻ.— Անգլիոյ Թագաւորը և Թագուհին հոս հասան Վիքթորիա Էնտ Ալպէրթ զբօսանաւով։ Քաղաքին կառավարիչը և ուրիշ պաշտօնատարներ զբօսանաւը գացին այցելելու համար նոցին Վեհափառութեանց։ Էտուարտ Թագաւոր ցամաք ելաւ և գնաց կառավարչատուն, ուր տեսակցեցաւ կառավարիչին հետ։ Էտուարտ Թագաւոր ցամաք ելած և նաւ դարձած միջոցին խանդավառ ցոյցերու առարկայ եղաւ խուռն բազմութեան մը կողմէ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

Պօղոս փաշայի մեծ վարժարանը— Գալատ. Ժողովին 4րդ նիստը.

ԳԱՀԻՐԷ, 29/11 Ապրիլ 905

Տեղական Էժիբբ թերթը Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպարի հաստատելիք վարժարանի մասին հետեւեալը կը գրէ.—

«Վսեմ. Պօղոս փաշայի հաստատելիք առեւտրական և երկրագործական բարձր վարժարանը պիտի օժտուի տարեկան 2000 անգլ. ոսկի մշտնջենական հասոյթով և թէ Ն. Վսեմութիւնը արդէն իսկ կ'զբաղի դպրոցին տրուելիք կազմակերպութեան և ուսուցմանց ուղղութեան խնդիրներով, և Եւրոպայի զանազան երկիրներէ պաշտօնական տեղեկագիրներ բերել տուած է։ Շաբաթ օրն ալ Ն. Վսեմութիւն միեւնոյն նպատակով տեղւոյս իտալական առեւտրական վարժարանները այցելած է Պանքօ Նասիոնալի հաշուակալութեան պետ Մ. Ֆինզիի հետ, այդ դպրոցներուն ուղղութիւնը ուսումնասիրելու համար. ուրեմն Հայ առեւտրական վարժարանը իտալական վարժարանին ծրագիրը պիտի ունենայ»։

×

Գալատական ժողովոյ 4րդ նիստը տեղի ունեցաւ ամսոյս 25/7ին ուրբաթ օր ժամը 3½ին (Ը. Ե.) կէս օրէ ետք նախագահութեամբ Առաջն. Փոխանորդ

Տ. Յարութիւն քհ. Յակոբեանի և ատենապետութեամբ Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպարի։ Ժողովէն բացակայ էին Մարկոսոֆ պէյ և Տեարք Յակոբեան և Թօփալեան որոնք անձնական գործերու պատճառաւ շրջակայ գիւղերը կը գտնուին։

Նախորդ նիստի ատենագրութիւնները կարդացուելով վաւերացուելէ ետքը, Թաղ. Ժողովէն հրաժարեալ անդամներուն տեղը քուէարկութեամբ ընտրուեցան Տեարք Մ. Արեան Տօքթ. Նէվրուզ. Յ. Ճէպլճեան և Յ. Յակոբեան։ Այս ընտրութենէն յետոյ Ժողովը զբաղեցաւ օրակարգի վրայ գտնուող հետեւեալ խնդիրներով.

1. Դիւանի կողմէ հաղորդուեցաւ թէ առաջնորդական նախորդ ընտրութիւնը բեկանուած ըլլալով, նոր ընտրութեան պիտի ձեռնարկուի։

2. Մինչեւ առաջնորդին ընտրութիւնը տեղական կառավարութեան մօտ պաշտօնական ներկայացուցիչ մը ունենալու համար որոշուեցաւ որ Կ. Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարանէ խնդրուի Առաջն. Փոխանորդի Պէրաթը։

3. Ժողովը Գալստեան վաժտօրանի մէջ վերջերս պատահած մէկ քանի կարգապահական օրինազանցութիւնները քննելու համար առժամեայ Քննիչ Յանձնախումբ մը ընտրեց որ մինչեւ նոր հոգաբարձութեան կազմուիլը պիտի կատարէ պէտք եղած քննութիւնը և անօ ինութիւնը։ Յանձնախումբի անդամ ընտրուեցան Առաջն. Փոխանորդ Հայրը, Երուանդ պէյ և Տէր Հ. Մալաթեան։

ԳՐԻԳՈՐ Կ. ՏԱՄԿԱՃԵԱՆ

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑ. ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Քավքազ պաշտօնաթերթը Կովկասի փոխարքայ Վօրոնցով Տաշքով իշխանին Բեթերբուրկէն մէկ հեռագիրը կը հրատարակէ, որով կը ծանուցանէ թէ՝ Կայսեր նպատակներուն համաձայն Ազնուականութեան, քաղաքներուն և համայնքներուն ներկայացուցիչներն ու Կովկասեան դաւանութեանց պատկանող կրօնաւորները ու երեւելիները պիտի հրաւիրուին հանրային միջոցներուն և Կովկասի մէջ օրէնսդրութեան փոփոխմանց և Զեմստվօներու կազմութեան վրայ խորհրդակցութեամբ Կայսեր կամքերը իրականացնելու համար։ Փոխարքան կը յայտարարէ թէ Զարը ընդունած է նաեւ Հայոց եկեղեցապատկան կալուածոց խնդրին վերաքննութիւնը։ Փոխարքան կարգադրութիւն կը պատուիրէ, որպէս զի Մարտ 3 թուակիր կայսերական բարձր Հրամանագրին հիման վրայ կարելի ըլլայ զարգացնել երկիրը։

(Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ. Ապրիլ 15)

ԸՆԴՀ. ՀԱՅՈՑ Ս. Հայրապետին ծննդեան 85րդ տարեդարձը ըլլալով երէկ՝ Ապրիլ 4, Ս. Պատրիարք Հայրը հեռագիր մը ուղղեց Ն. Ս. Օծութեան երկար տարիներ մաղթելով և անոր օրհնութիւնը խնդրելով։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Բարձր. Շէֆիք փաշայի մօրը մահուան առթիւ Պատրիարքարանի աւագ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնձեան՝ շաբաթ իրիկուն Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Ն. Բարձրութեան։

ՍԹԷՆԻԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարան դիմած է, խնդրելով որ Ս. Զատկի տօնին առթիւ Տ. Եզրաս վրդ. Սաչլեանը իրենց եկեղեցիին քարոզիչ կարգուի։

ՇԱՀՇԱՀՅԻ Տ. Կարապետ քահանան, այսօր Պատրիարքական անօրինութեամբ Պօրտուր կը մեկնի, հոն պաշտօնավարելու համար։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ Թեմերէն Մունճուսունի մէջ երկու տարիէ ի վեր անհամաձայնութիւն մը կը տիրէ տեղւոյն առաջնորդարանին և ազգայիններուն միջեւ, որոնցմէ վաթսուն անուր բողոքականութեան դիմելու միտում ցոյց կուտան։ Տեղւոյն միսիոնարները քաջալերուելով ամէն ջանք ըրած են գործածելու իրենց ցուցնել թէ հոն և թէ շրջակաները և յաջողած են նաեւ իրենց միացնել Տէրէվէնքի ազգայիններէն մէկ քանին։

ՓԱՆՏԻԱՅԻ մէջ գտնուած ազգ. կալուածներէն մեծ մասը փլչելու վիճակին հասած ըլլալով, տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը խորհրդակցելով կալուածներու վերաշինութեան համար 300 ոսկիի պէտքը զգացած և այս գումարը հայթայթելու համար խնդրած է Պատրիարքարանէն որ հանգանակութիւն մը կատարելու հրաման տրուի իրեն։

Ս. ԶԱՏԿԻ տօնին առթիւ քանի մը բարեսէր ոսկերիչներ, Տեարք Ալիքսան Թօշեան, Օգոսէն Ալիքսանեան և Գալուստ ու Գրիգոր Չէյրէկպաշեան անձնուիրաբար մաքրեցին, փայլեցուցին Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ բոլոր սրբազան անօթները։

ՊԱԼԱԿԷՍԻՐԻ ազգայինները հանրագրութիւնով մը բողոքած են Պատրիարքարան տեղւոյն Տ. Գրիգոր քահանայ. Ժամկոչեանի դէմ, որ վերջերս ննջեցեալի մը վրայ եկեղեցւոյ բակ ՚էն անպատշաճ և անվայել դամբանական մը խօսած է։

ԱՏԱՆԱՅԻ առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ս. Վրդ. Մարտ 25ին Մէրսին ժամանած է։ Դիմաւորելու գացած են Թաղ. Խորհրդոյ և Հոգաբարձութեան անդամները, կառավարական թարգման Սրուանդ էֆ. Կիւլլապեան և ուրիշներ։ Մուշեղ վրդ. հիւրասիրուած է Մկրտիչ էֆ. Զէյվէեան՚ի բնակարանը։ Միւս օրը Մուշեղ վրդ. դպրոցները այցելելով բաւական գոհ մնացած է տրուած դաստիարակութենէն և հոն տիրող կարգապահութենէն։ Յաջորդ կիրակի առաւօտ Մուշեղ վրդ. Թուրքերէն լեզուով քարոզած է Մէրսինի եկեղեցին մէջ և իրիկուընն ալ յայտնուած փափաքին վրայ՝ Հայերէն։ Առաջնորդը Մարտ 29ին մեկնած է Մէրսինէ Տարսոն, ուր եւ քանի մը օր մնալէ ետք պիտի դառնայ Ատանա։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի հիմնադիր ողբացեալ Կարապետ էֆէնտի Փանոսեան, իր հրապարակագրութեան երկար ժամանակաշրջանին, ունեցած էր օ՛րչափ Պոլսէն նոյնչափ ալ գաւառներէն՝ բազմաթիւ ճշմարիտ բարեկամներ, որոնք մինչեւ վերջ իրենց համակրութիւնը չպակսեցուցին մեծ մարդուն վրայէն։ Այս դասակարգին կը պատկանին Պալըքէսիրի ծանօթ ընտանիքներէն Թագւորեանները, որոնք ինչպէս Փանոսեանի առողջութեանը՝ նոյնպէս ալ անոր հիւանդագին օրերուն, պակասչըրին իրենց այցելութիւններն ու մխիթարութիւնները, և երկու եղբայրներ Արմենակ և Թագւոր էֆէնտիք Թագւորեան՝ մինչեւ գերեզման ընկերակցեցան իրենց ընտանիքին անզուգական բարեկամին։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը լսենք թէ՝ ծանօթ վիրաբոյժ-կնախտաբոյժ Տօքթ. Մալխասեան էֆէնտի՝ որ Բէյրութի բժշկական դասին մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ արդէն, այս անգամ Թագ. սիտի ֆրանսական հիւանդանոցին երկրորդ վիրաբոյժ անուանուած է, հիւանդանոցին հոգաբարձութեան և ֆրանսական ընդհ. հիւպատոսին վաւերացմամբ։ Այս կերպով անգամ մը եւս կը շեշտուի երիտասարդ Հայ բժիշկին իր արհեստին մէջ ունեցած անժխտելի կարողութիւնը և ձեռնհասութիւնը։ Աւելորդ չըլլայ գուցէ յիշել թէ Տօքթ. Մալխասեան էֆ. Ֆրանսական հիւանդանոցին բժշկական մարմինին մէջ միակ Հայ անդամն է։

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը հրաժարելով, Մարտ 29ին նոր ընտրութիւն կատարուած եւ անդամ ընտրուած են տեարք Կարապետ Քեաֆիրեան, Աստուածատուր Խուպճեան, Յարութիւն Տէտէեան, Յակոբ Մէյմարպաշեան, Նազարէթ Քիւրքճեան, Ստեփան Ներսէսեան և Հայրապետ Աւագեան։ Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը գումարուելով իր դիւանը կազմած եւ ձեռնարկած է իր պաշտօնին։ Նոյնպէս տեղւոյն Երկիզելոց ի նպաստ Կայս. Նպաստահաւաք Յանձնաժողովին կողմէ զրկուած նպաստի գումարը ութ օր առաջ տեղւոյն կարօտեալներուն բաժնուած է Իսարէէի ժողովին մէջ։ Քաղաքին հրկիզեալ 61 անուր ազգայինները ստացած են 39,100 ղրշ. միանգամայն երախտաւոր տալով թէ այդ նպաստի գումարը միայն իրենց տուներուն շինութեան պիտի յատկացընեն։ Բոչխումը լմննալէ ետք քաղաքին Միւֆթի էֆէնտին, բոլոր մօտաղովականք և առաջ. տեղապահը ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրած են Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար։ Նոյն բարեմաղթութիւնները հանդիսաւոր կերպով կրկնուած են նաեւ տեղւոյն եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան բոլոր քահանաներուն, պաշտօնական մարմիններուն և խուռն բազմութեան մը։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նորընտիր կուսակալ Ֆէհմի պէյ Մարտ 1ին քաղաք ժամանած է հանդիսաւոր կերպով։ Ն. Վսեմութիւնը դիմաւորելու համար մինչեւ 4 ժամ հեռաւորութեամբ Խան գիւղը գացած է նաեւ տեղւոյն Առաջնորդ Տ. Խսրով Ս. վրդ. Պէհրիկեան. Յաջորդ օրը կրկին կուսակալին ներկայանալով բարի գալուստ մաղթած է։ Նորընտիր կուսակալ պէյին պաշտօնը հաստատող Կայս. Պէրաթը, Մարտ 14ին կառավարական պաշտօնատան մէջ ի ներկայութեան պաշտօնական անձերու և Ս. Առաջնորդին կարդացուած է, ուրկէ վերջ կուսակալը բանախօսութիւն մը ըրած է։ Իսկ Մարտ 10ին նախորդ կուսակալը իր Պոլիս մեկնելուն առթիւ անձամբ Առաջնորդարան այցելած և հրաժեշտ տուած է Ս. Առաջնորդէն, որ փոխադարձաբար Ն. Վսեմութեան մեկնումին օրը մինչեւ Խան գիւղ ուղեկցած է։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ Պալակէսի գիւղէն հանրագրութիւն մը հասած է Պատրիարքարան, որով գիւղացիք կը յայտնեն թէ իրենք Թէլպէսեւ Կեսարիոյ Առաջնորդին իրաւասութեան ենթարկուած են՝ Պատրիարքարանի նոր կարգադրութեամբ, սակայն Կեսարիոյ Առաջնորդին կարգադրութեամբը Էվէրէկի Տ. Մեսրոպ քհն. հազիւ երկու շաբաթը անգամ մը կ՚այցելէ իրենց, որով ծնունդներ, մահեր և ամուսնութիւններ առանց եկեղեցական խորհուրդներու կը մնան. ուստի գիւղացիք խնդրած են որ յարմար անձ մը քահանայ ձեռնադրուի իրենց եկեղեցիին վրայ։

«ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ» սարրագրութեամբ՝ հետեւեալը կը գրէ մեզ ընթերցող մը. —«Ուսկէրթ Պոլէճի մէջ, շաբաթ իրիկուն, Սրպ-Թրէսմէն կարգին կողմէ դպրոցական հանդէս մը տրուեցաւ, ուր տեղի ունեցաւ թէ՛ նուագածութիւն և թէ խաղարկութիւն։ Մանաւորապէս ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ Պրն. Ֆլօրօսի կազմած նուագախումբը, ինչպէս հաւասարապէս մեծ յաջողութեամբ ջութակի վրայ զարկած իր կտորներուն մէջ ինք Պրն. Ֆլօրօս, որ փայլուն ապագայ մը կը խոստանայ երաժշտութեան մէջ»։

ՀԱՐՑԸՆ պատուելի Մ. Աթօ Հայլէ Մարիամի ներկայանալու պատիւ ունեցաւ կիրակի օր Պ. Մկրտիչ Պօղոսեան Բերա-Թալասի մէջ։ Տեսակցութիւնը խիստ սիրալիր էր և խօսակցութիւնը ֆրանսերէն լեզուով կը կատարուէր։ Մ. Աթօ Հայլէ հազիւ 30 տարեկան, համակրելի անձնաւորութիւն մըն է, և քաջ ալ ֆրանսագէտ։ Տեսակցութեան միջոցին Պ. Մկրտիչ ներկայեց իր եղբօր Մինիդատի կողմէ երկու տարի առաջ Ադիս-Աբաբայէն գրուած հապէշերէն ընտանեկան նամակ մը, զոր Մ. Աթօ կարդալով ֆրանսերէնի թարգմանեց ու գովեց գրութեան քերթութիւնն ու հարազատութիւնը։ Տեսակցութեան մէջ հապէշական լեզուին վրայ անդրադառնալով, ըսաւ թէ եթէ դիւրին սորվելու լեզու մը կայ, այն ալ հապէշերէնն է։ Մ. Աթօ Հայլէ Մարիամ Պոլսէն մեկնելուն ուղղակի Ադիս-Աբաբա պիտի ուղեւորի, իսկ Ժէնէրալ Հաճի Ապտուլլահ էֆ. Երուսաղէմ պիտի երթայ, կարգ մը գնումներ կատարելու Վեհ. Նէկիւսին հաշւոյն։

ՄԱՆԶՈՒՄԷ իր ջերմ շնորհակալիքը կը յայտնէ նաեւ Մասիս, Հանրագիտակ, Ծաղիկ, Բիւրակն եւ Աւետաբեր շաբաթաթերթերուն որոնք պատշաճ տողերով յարգած էին Թերթիս հանգուցեալ հիմնադրին Կարապետ էֆ. Փանոսեանի յիշատակը և ցաւակցութիւն յայտնած անոր մահուան առթիւ։

ՍՏԱՑԱՆՔ Տօքթ. Յովսէփ Տ. Սահաֆեանի «Թոքախտի վրայ կենսական ծանօթութիւններ» անուն ժողովրդական գրքոյկը որ հեղինակին երրորդ գործն է և կը ծախուի 60 փարայի խիստ դիւրամատչելի գնով մը։ Ջերմապէս կը յանձնարարենք անոր ընթերցումը. անոր համար մանաւանդ որ ժողովուրդին համար գրուած խիստ օգտակար գիրք մըն է, ուր բժշկական խրթնութիւններէ զերծ կը բացատրուին Թոքախտէն ազատ մնալու և զայն դարմանելու միջոցները։

ԿԷՏԻՔ-ՓԱՇԱՅԻ վարժարանին աղքատ ուսանողներուն զգեստաւորութեան ի նպաստ Մարտիրոս էֆ. Էքսէրճեան 120 և Մարտիրոս էֆ. Թելեան 95 ղրշ. նուիրած են։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ սպառած 785 թիւը քանի մը համակիր բարեկամներու կողմէ տրուած և մեր պէտքը լրացուցած ըլլալով, շնորհակալութիւն կը յայտնենք ղրկողներուն։

ԲԵՐԱՅԻ աղքատախնամը շնորհակալութեամբ հը ծանուցանէ թէ՝ Տիկին Էլիզա Կ. Խորասանճեան $2^1/_2$ օսմ. ոսկի նուիրած է, իր զաւկին տարեդարձին առթիւ։

«ԾԱՂԻԿ»ի 14 թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ. ՄԻՐՍԷՏԷՍ՝ Միտոլ քականութեան ծագումը. Հ. ԱՍԱՏՈՒՐ՝ Սոփոկլէս, Ա. ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ՝ Պատմ. և Օրէնսդ. քերականութիւն։ Ա. ԱՆՏՈՆԵԱՆ՝ Օրուան գրականութիւնը։ ՎԱՐԴԻՍԷՍ՝ Ջուր ջանքեր։ Ե. ԴՕԼԱՆՃԵԱՆ՝ Դաբուս լուսանկարութիւնը։ ՄԱՐՍԷԼ ՇՎՕԲ՝ Հրճիգի մը կեանքը։ Ա. ՄԷԼԱՔՐԻՆՕՍ՝ Արդի յոյն գրականութիւնը։ Մ. Ա. ՖԱՐՍԱՄԵԱՆ՝ Բոյրի սրուակ։ ՄԻՐՍԷՏԷՍ՝ Քրօնիկ. — Զինական Մամուլը։

ԱԶԴ. — Ցառաջիկայ Զորեքշաբթի առաւօտ, Ապրիլ 6, Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը Արեւագալի ժամերգութեանց նախագահելէ յետոյ իր հոգեշունչ քարոզութեամբ պիտի մխիթարէ բարեպաշտ ժողովուրդը։ Զայս ի գիտութիւն կը ծանուցանենք։

Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. ՀԱՅՈՑԵԱՆ Ե. ՉԻԼԶԵԱՆ

Սամաթիա, 4 Ապրիլ 1905

ԾԱՆ. — Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ $1^1/_2$։

***

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը առաջիկայ Հինգշաբթի, Ապրիլ 7, Աւետման Տօնին հերկայ պիտի գտնուի Ս. Եկեղեցւոյս մէջ օրուան Տօնախմբութեան և Ճաշու Դրքէն ետք, իր հոգեշունչ և պերճախօս քարոզութեամբը հոգեւորապէս պիտի մխիթարէ բարեպաշտ ունկնդիրները։ Սկզբնաւորութիւն արարողութեանց ժամը 1, Բարոզի՝ 3։

(Կնիք)

Ղալաթիա, 4 ապրիլ 1905

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՕՐ. ՄԱՐԻԱՄ ԿՏՈՒՏԵԱՆԻ

Կիրակի օր Գատըգիւղի եկեղեցին մէջ տեղի ունեցաւ վաղամեռիկ Օր. Մարիամ Կտուտեանի յուղարկաւորութիւնը։ Տաճարը ամբողջովին լուսազարդուած էր և չքեղ մահարձան մը վրայ կը հանգչէր դագաղը համակ սպիտակ։ Ծաղկեպսակներ ղրկուած էին ծնողքէը, հօրեղբօրը և Հաճի Հաֆըզ էֆ.ի կողմէ։ Մոմերը և կերոնները կը կրէին բարեկամներ։ Կը նախագահէր Տ. Մկրտիչ Արք. իր շուրջը ունենալով Տ. Տ. Ներսէս Դանիէլեան և Ղեւոնդ Դուրեան վրդ.ները և բազմաթիւ քահանաներ։ Արարողութիւններէն վերջ, Տ. Ներսէս վրդ. բեմ ելլէ և բնաբան առնելով «Վասն Քրիստոսի մեռանիլ իւծ շահ է» խօսքը, յուզեալ շեշտերով խօսեցաւ, ի վեր հանելով հանգուցեալին ընտանեկէր և առաքինի կենցաղը։ Արարողութիւններէն վերջ Թափօր կազմուեցաւ որ դէպի Կաւաժատոյց առաջնորդուեցաւ։ Առաջքէն թաղապետական չավուշներ և ոստիկաններ կ՚երթային։ Գատըգիւղի ոստիկանապետ Քեամիլ պէյ և ռէժիկան-զօրաց հրամատար Արիֆ պէյ կը հսկէին կարգապահութեանց։ Դագաղը անկէց չոգենաւ դրուեցաւ որ Գապաթաշ ցամաք հանեց զայն։ Ներկաներէն շատեր կառքերով հետեւեցան մինչեւ Շիշլիի Ազգ. գերեզմանատունը և հոն ամփոփուեցաւ հանգուցեալին մարմինը իր դամբարանին մէջ, ներկաները ցաւակցութիւն յայտնեցին հանգուցեալին վշտակիր հօրը, եղբօրը և պարագաներուն։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին ի մէջ այլոց Տեարք Գառնիկ Սեպուհեան, Լեւոն Բաղիկեան, Արշակ Արշաւիրեան, Հայկ Թիրեաքեան, Պոխոր Լեվի, Մկրտիչ Հիւսէյինեան, Լեւոն Փօլօլեան, Ստեփան Թելեան, Արմենակ Կուրտիկեան, Շամտանճեան, Ծիվան Արխանեան, Նշան Փափազեան, Վարդան Աճէնճեան, Կարապետ Բէրզեան, Մ. Յօզէֆ Գրիգոր Գալֆաեան, Վահան Փափազեան, Յ. Միւթէվէլլիեան, Խաչիկ Զօրաեան, Մագսուտ Թօփգափուլեան, պարոնիկ վաճառական Ապտուլլահ էֆ. եւն. եւն.։

Կտուտեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուելով Օր. Մարիամի յուղարկաւորութեան, ցաւակցութիւն յայտնեցին։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

17 Ապրիլ 1905

Ֆրանս. 3% (Français)	99	30
Րէժի (Tab. Turcs)	388	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	88	95
Իքրամիէ (Lots Turcs)	136	75
Պանքա Օթթ. (Banque Ott.)	604	—
Թրանսվալ (Transvaal)	103	—

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Րուսումաթ էմանէթ ճէլիլէսի միւֆէթթիշլէրինտէն սաատէթլու Ալի Րըզա էֆէնտինէ թէրֆիէն ռիւթպէի ուլա սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԻՇԱՆ

Մահքէմէի թէմյիզ պաշ միւտտաիի ումումիյի մուավինլէրինտէն իզզէթլու Րէշիտ պէյէ իւչիւնճի ռիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Աֆիոն Գարահիսարի կառավարիչ անուանուեցաւ Ամասիոյ կառավարիչ Նէշաթ պէյ, որուն յաջորդեց Եօզկատի կառավարիչ Ճէվտէթ պէյ։ Ատանայի Անամուր գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սունկուրլուի նախորդ գայմագամ Էօմէր Սավֆէթ էֆ.։ Տիարպէքիրի Բալու գաւառակին գայմագամ՝ Միւքիէ վարժարանին շրջանաւարտներէն և Պոսվայի կուսակալութեան օգնական պաշտօնեաներէն Համտի Խայրի պէյ։ Էարէնէի Իսկէչէ գաւառակին գայմագամ Արչիպելագոսի Պուզճա Ատասի գայմագամ Իպրահիմ Հագգը պէյ, որուն յաջորդեց Մարկէլի նախկին գայմագամ Հաֆըզ Պէքիր էֆ.։

ԵԷՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ. — Թուրք թերթերը հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը կը հրատարակեն. —

«Մեր արդարակորով և հպատակասէր Սուլթանին փափաքը ըլլալով հաւասարութեան նոյն ստորեանին վրայ իր բոլոր հպատակներուն ընծայել արդարութեան և անդորրութեան բարիքները, Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճեցաւ հրամայել որ քննիչ մասնաժողով մը ղրկուի Եէմէն, տեղական պայմանները ուսումնասիրելով, նահանգին առաւել եւ բարելաւման և անդորրութեան աւելի եւ ապահովման համար անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնէ։ Այս յանձնաժողովին պետ կարգուեցաւ Գոսովայի կուսակալ Շաքիր փաշա և անդամ՝ քաղաքային ճիւղէն՝ Մուշի նախորդ կառավարիչ Մէհմէտ Րաշիտ փաշա, կրօնական ճիւղէն՝ Սանայի նախկ Քէմալ էֆ. և զինուորական ճիւղէն՝ Հալէպի նախկին տէֆթէրտար Ալի Էմին էֆ.։»

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ֆրանսական գործարան մը դիմեց կայս. կառավարութեան քանի մը մարտանաւեր շինելու համար։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Ճէլալ փաշա քանի օրէ հիւանդ ըլլալով չկրցաւ մասնակցիլ կիրակի օրուան Նախարարաց Խորհուրդին։

ՔՈՍՈՎԱՅԻ նոր կուսակալ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին կը մեկնի։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ծրարներու մասին նոր կանոնագիր մը պատրաստուած էր. Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց զայն։ Նոր կանոնագրին համաձայն թղթատարական ծրարներուն (քօլի-բօսթալ) հեռաւոր տեղերու առաքման ծախքը զեղչուած է։

ՄԱՔՐԻՔԻՒՂ ջուր բերելու համար որոշուեցաւ Հալքալըի աղերէն ջուր բերելով նոր աղբիւրներ շինել։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանատան Լօրլէյ պահականաւը, որ Միջերկրականի մէջ պտոյտ մը կը կատարէ և վերջերս այցելած էր Եգիպտոս, հոստաւ եսթա։

ՈՐՍԻ ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ. — Մաքսատուն հանող որսի հրացաններուն մասին երբ կասկած մը ծագի, Թնդանօթաձիգ սպաներու կողմէ պիտի քննուին և ըստ այնմ պիտի արտօնուի անոնց մուտքը։

ՍԻՒՐԻՈՅ Պապական նոր նուիրակ Մօնսէնիէօր Ճիաննինի Պէյրութ ժամանեց։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Գահիրէէ մեր թղթակից Տամկաճեան էֆ. կը գրէ. — Բարձր. Խտիվը Միւթէմայիզի Սանիէ ատտիճան և պէյլութեան տիտղոսը շնորհեց Խտիվական չոգենաւային ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութեան գանձապահ Արտաշէս էֆ. Կէօնճեանի։ Մեր խնդակցութիւնները։

** Վսեմ. Պօղոս փաշայի և Պ. Լինբէնի այն ծրագիրը որուն համեմատ Մաթարիայի Թրամուէյի գիծը պիտի վերաշինուէր, նոր ձեւի մը պիտի վերածուի։ Այնպէս կը լսենք թէ գիծ մը պիտի հաստատուի տեղւոյս կեդրոնէն մինչեւ Ապպասիյէի խորը, Պուլվար Ապպասիյէէն անցնելով։

** Պրազիլիոյէն լատին Արքեպիսկոպոս մը և երկու եպիսկոպոսներ բազմաթիւ ուխտաւորներու հետ Աղեքսանդրիա հասած են, Երուսաղէմ երթալու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՑՈՒՍԱՀԱՏ ԿԻՆ ՄԸ. — Պոլիս, Եէնի Պաղչէի կողմը Թիմուր Պօսթանի վարձակալ Վասիլի կինը՝ Վասիլիքի, Կիրակի օր նոյն պարտէզին մէջ երկու կիներու հետ պտոյտ կատարած ատեն, ինքզինքը ջրհորը նետեց։ Կիները սկսան պոռալ և չորս կողմէ օգնութեան փութալով յաջողեցան ազատել յուսահատը, որ երեք զաւակի տէր է։ Կինը յայտարարեց թէ անբուժելի հիւանդութեան մը ենթակայ եղած ըլլալուն համար ուզած էր վերջ տալ իր կեանքին։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Կիրակի գիշեր Խասգիւղի մէջ յանկարծամահ եղաւ Մանուկ անուն հայ մը։

ԳՈՂԵՐ մտան անցած օր, Պոյաճիքէօյ ծովային սպայ Ահմէտ էֆ.ի տունը և տարին զանազան արժէքաւոր իրեղէններ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Սիմոն և Կարապետ անուն երկու անձեր, որոնց վրայէն գտնուած էին գողցուած առարկաներէն մէկ քանին։

ԿԵՂԾԱՐԱՐՆԵՐ. — Ոստիկանութիւնը Աստարգայի մէջ ձերբակալեց կարգ մը անձեր որոնք գործիքներ ունէին և կեղծ դրամներ կը պատրաստէին։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ. — Գավալայի իշխանութիւնը անցեալ շաբաթ գրաւեցին մուտքը արգիլուած կարգ մը նիւթեր։ Քաղաքէն երկու ժամ անդին, պահակախումբ մը սաւերներ կը նշմարէ գետեզերքին վրայ, որ սակաւ կը մօտենար։ Հասկցուեցաւ որ չարագործներ էին որ մաքսակար նիւթեր կը բերէին։ Մէկը զրկուեցաւ անմիջապէս մօտակայ պահականոցը մարդ ուղելու և միւս երկուքը մէկը զինուոր և միւսը չավուշ, դարանի կեցան։ Այս վերջի՛ը որ լաւ նշանառու մըն էր, բերնէն զարնելով գետին տապալեց մաքսանենգներէն մէկը որ ձեռքը մեծ ծրար մը ունէր։ Ասոր վրայ միւսները փախան մէկ մասը ղաչտէն և միւսն ալ նաւը նստելով։ Ապրանքները գրաւուեցան։ Գավալայի գայմագամը խուզարկութիւն մը կատարել տալով հելլենահպատակի մը մթերանոցին մէջ գտաւ մաքսանենգեալ ապրանքներ, գտնուեցան նաւալի կոչիկներ և գըլխարկ մը, որմէ հաստատուեցաւ թէ նոյն յոյնը մասնակից էր մաքսանենգութեանց։

ԲԱՄԲԱԿ ԵՒ ՑՈՐԵՆ

ԼԻՎԸՐՊՈՒԼ, 15 Ապրիլ

Բամբակի հրապարակը բացուեցաւ.

Մայիս — Յունիս 4.03
Յուլիս — Օգոստ. 4.06 քիչ գործ կ՚ը,
Օգոստ. — Սեպտ. 4.09
Հոկտ. — Նոյեմ. 4.13

Ցորենի հրապարակը գոցուեցաւ.

Նիւ-Եորք	Մայիսի	համար	$108^3/_4$
Լիվրբուլ	Մայիսի	»	6/7/8
»	Յուլիսի	»	$6/7^3/_8$
Շիքակօ	Մայիսի	»	$115^1/_2$

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Սրէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ՀՌՈՄ, 17 ապրիլ. — Էտուարտ Թագաւորը պիտի այցելէ նաեւ Իտալիոյ Թագաւորին Վէնէտիկի մէջ։

ԲԱՐԻԶ. — Անհամի կողմը, Քանըրանի մօտ, 18 ռուս մարտանաւեր տեսնուած են։

ՊԵՐԼԻՆ. — Զինուորական շրջանակներու մէջ համոզում կայ թէ առաւելութիւնը Ռուսերուն կողմը պիտի ըլլայ նոր ծովամարտի մը մէջ։ Կ՚աւելցուի թէ ըստ ամենայն հաւանականութեան, ծովակալ Թօկօ պիտի մերժէ այս միջոցիս ուէ է կռիւ, և ռուս նաւատորմին պիտի սպասէ, Ճաբոնի ծովուն մէջ։

ԲԱՐԻԶ. — Զօր. Լինէվիչ կը հեռագրէ թէ Ճաբոնցիք ոչ միայն կասեցուցին իրենց առաջխաղացումը, այլ և իրենց ուժերուն մեծ մասը Մուքտէն ետ կը դառնայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Ղալաթիոյ Սակարանի միջնորդներէն Մաքօ Լեվի էֆէնտի՝ Խամուրպաշ Պայրամի տօնին առթիւ Սակարանի մէջ գտնուող 50 աղքատ միջնորդներու կէս կէս օսմ. ոսկիի նուիրատուութիւն մը ըրաւ, առանց ազգի խտրութեան։

** Յառաջիկայ հինգշաբթի Հրէից Խամուրպաշ Պայրամի, ուրբաթ՝ Ներսպացոց Աւագ Ուրբաթի առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

4/17 Ապրիլ 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	96.29
Ամէնէն բարձր գինը	96.32
» վար գինը	96.29

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	135.—
Ամէնէն բարձր գինը	135.75
» վար »	135.75
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա	326.—
» » » Բ	278.—
Թոմպաք	121.
Պանք Նաս. Կրէտ.	436.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	7.65
Րէժիի պարտաթուղթ ֆրանք	377.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	13.20
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ.Օ.	4.02

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.09
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.18
Քրիմիեց	51.
Մէթալիք	103.30
Բոլ	90.10
Րուպլի Թղթադրամ	8.62
Լոնտոն 3 ամիս	111.—
Բարիզ »	22.65

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի 36

Կայրի հնդիկները

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ
ԵՒ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԺԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՒԱՐԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՀԵՂԻՆԱԿ
ԿՒՍՏԱՎ ԷՄԱՌ

ԷԼ ՏՕՐԱՏՕ

Թ.
ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄԸ

Բայց զինուորը որ մինչեւ այն ատեն նպաստաւորած էր Տիոկոն, այս վերջին անգամ ալ չլքանեց զինքը։ Իր ուզած մացառին մօտենալով, Տիոկօ բացաւ թաքստոցը ուր պահած էր իր զգեստները, և փոխանակ զանոնք հագնելու, ծրար մը ըրաւ և նորէն զետը նետուեցաւ։ Այս ճամբան աւելի կարճ և ապահով էր։ Ուշադրութիւն հրաւիրելու համար ծրարը արմաւենիի տերեւներու մէջ դրաւ և գլխուն վրայ բռնեց։

Արդ, որովհետեւ ճիշտ ջուրին երեսէն կը լողար, ճիւղերու և տերեւներու կոյտի մը երեւոյթը ունէր և անկարելի էր նշմարել լողացողին գլուխը, որ խոտերուն մէջ ծածկուած էր։

Այս կերպով հասաւ բլուրին ստորոտը։ Հոն, ազատած էր։ Թէև կրնար տեսնուիլ անոնցմէ զորս զինուորը կրնար բերած ըլլալ գետին միւս կողմը, բայց հեռաւորութեան պատճառաւ մաքէն չանցուց պահուըտիլ։ Անհարկաւոր չափելէ ետք այն բարձրութիւնը որմէ պիտի մագլցէր, Տիոկօ մէկ ձեռքով բռնեց զսպանը և միւսով Դարաւ Նիօմի զանակը, և սկսաւ ծայրայեղ դիւրաշարժութեամբ մագլցիլ այն տեսակ մը պատէն վեր, նախ զէնքերը ապառաժներուն խոռոչներուն մէջ դնելով և յետոյ զաստակին ոյժովը մագլցելով։ Անցողակի ըսենք որ այս մարզանքը թէ՛ խիստ յոգնեցուցիչ է և թէ վտանգաւոր։

Տիոկոյի վերելքը երկարատեւ եղաւ։ Պահ մը երկնքի ու երկրի միջեւ կախեալ մնաց։ Ո՛չ կրցաւ ելնել ոչ իջնել։ Բայց Տիոկօ չատ պաղարիւն և քաջասիրտ մարդ ըլլալով, դիւրաւ չէր յուսահատեր։ Վայրկեան մը զննութենէ ետք նշմարեց ցից զառիվեր մը տեսաւ, զանքերը կրկնապատկեց, այն կողմ փոխադրուեցաւ և չատ չանցած բլուրին վրայ ելաւ։

Հոն հասնելով, պահ մը կեցաւ շունչ առնելու և գաղափարները քիչ մը կարգի դնելու համար։ Իր դժուարին արշաւանքը յաջող վախճան մը ունեցած էր։ Իր հաւաքած տեղեկութիւնները կարեւորութենէ զուրկ չէին։ Ուրեմն գործը կարգին էր և ներքնապէս կը շնորհաւորէր ինքզինքը ո՛չ թէ արշաւանքը կատարելու եղանակին, այլ այն հաճոյքին համար զոր իր գործը պիտի պատճառէր իր ընկերներուն, մանաւանդ Մարքիզին։ Սկսաւ քալել այնչափ ուղղութիւն որ կարծես թէ իր բացակայութեան ժամերուն մի-ջոցին զերմարդկային յոգնութիւններ կրած ինքը չէր։

Արեւը մայրը կը մտնէր երբ Տիոկօ հասաւ բլուրին գագաթը։ Ուստի մութցած էր երբ բանակեղը ժամանեց։ Երբ իր դարձը իմացուեցաւ, բոլոր ընկերները շուրջը փութացին ուրախութեան աղաղակներով։ Մարքիզն ալ այս աղաղակները իմանալով վազեց եկաւ։

Տիոկօ զարմանքի և վշտի բացագանչութիւն մը արձակեց բանակատեղին մէջ իր աչքին առջեւ պարզուած տեսարանը դիտելով։ Վրաններն ու սայլերը մոխիր կտրած, ջորիներուն և ձիերուն մեծ մասը սպաննուած և 7—8 զինակներ գետինը փռուած էին։ Ստուերը կիսավէին այրած, իրարու վրայ դէզ դէզ կուտակուած էին և այս տեսարանին սոսկումը կ'աւելցնէին։ Վերջապէս ամէն բան աւերակի երեւոյթ մը կը ներկայացնէր։

—Ինչ կը նշանակէ ասիկա, Աստուած իմ, պոռաց Տիոկօ դառնութեամբ։

—Կը նշանակէ որ, պատասխանեց Մարքիզը, սխալած չէիք, Տիոկօ։ Կուայքուրուները իրաւ վտանգաւոր հակառակորդներ են։

—Իմ բացակայութեանս միջոցին կռիւ ունեցաք։

—Ո՛չ, անակնկալի եկանք։ Բայց հիմա եկէք, Տիոկօ, և ամէն բան բացատրեմ ձեզի։ Ցետոյ դուք ալ ձեր ըրածները կը պատմէք։

Տիոկօ Մարքիզին ետեւէն գնաց։ Պրազիլիացիներուն ակնարկէն հեռանալուն պէս, Մարքիզը սկսաւ իր պատմութեան որ կարճ էր բայց սոսկալի։

Տիոկոյի մեկնելէն երկու ժամ ետքը, երբ պահակները ո՛ և է թշնամի չէին տեսած, բոցավառ նետերու ամպ մը ամէն կողմէ անձրեւած էր յանկարծ բանակատեղին վրայ, այնպէս որ Պրազիլիացիները չէին գիտեր թէ ո՛ւր փախչին և ի՛նչպէս պաշտպանեն ինքզինքնին։ Կրակը գրեթէ իսկոյն տարածուեցաւ և այնքան սաստկութեամբ որ կարելի չեղաւ մարել։ Ցետոյ, կարծես թէ կայծութեան սոսկումը աւելի եւս չատցնելու համար, նետ մը մեր փամփուշտներուն հանդիպած ըլլալով, քանի մը հոգիներ վիրաւորուեցան։

Կուայքուրուները Պրազիլիացիներուն ապշութենէն օգտուելով կատաղի յարձակում մը փորձեցին որ իրաւ է թէ գիրկընդխառն կատաղի կռիւ մը վերջ եա մզուեցաւ, բայց այդ միջոցին մեր ռազմանիւթը սպառեցաւ բոլորովին։

Տիոկօ հոխորութեամբ երերցուց գլուխը այս պատմութեան վրայ։ Ցետոյ Մարքիզին խնդրանքով, սկսաւ իր պատմութեան, զոր խոստակիցը մտիկ ըրաւ ամենամեծ ուշադրութեամբ։ Երբ աւարտեցաւ, պահ մը լռութիւն տիրեց։

—Ինչ խորհուրդ կուտաք ինծի, ըսաւ վերջապէս Մարքիզը։

—Կացութիւնը գրեթէ յուսահատական է, պատասխանեց Տիոկօ վճռաբար։ Իմ կարծիքովս, խոհեմութիւն է ելք մը փորձել, անցք մը բանալ և կարելի եղածին չափ շուտով գիւղ մը հասնիլ։

—Այո՛, մրմռաց Մարքիզը մելամաղձոտ, թերեւս ասիկա աւելի աղէկ է։ Բայց առկաւին սպասել կ'ուզեմ։ Մեկը ղրկեցի թշնամիին վրայ լուր բերելու համար։ Տեսնենք ի՛նչ պիտի ըսէ։

—Կամքը ձերն է, պատասխանեց Տիոկօ որ լռած էր։ Բայց սահեղ ամէն վայրկեան մեր կեանքին չատ մը օրերը կը պակսեցնէ։

—Թերեւս, պոռաց Մարքիզը սաքը բարկութեամբ գետինը զարնելով, բայց ամէն բան լմնցած չէ տակաւին։ Ի՛նչ որ ալ պատահի, վստահօրէն պիտի չընկրկիմ այդ մարդոց առջեւ։ Պիտի չկրնա՛մ Տօն Ֆերէիրայի միանալու փորձ ընել։

(Շարունակելի)

ԱՆԳԼ. ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Ռոպէրթ Գոլէճէն վկայուած պատուաւոր երիտասարդ մը՝ քիչ ժամանակի մէջ՝ գործնականապէս և դիւրամատչելի պայմաններով պատրաստ է Անգլիերէնի Դասեր տալ մասնաւորաց և վարժարանաց մէջ։ Դիմել Խորասանճը խան, թիւ 33։ 4—10

Լ՚ՈՒՆԻՕՆ

ԽԱՆՎԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԸԼԸՆՄԸՇ
Մէրքէզի ֆէարէսի — Բարիզտէ, Վանտօմ մէյտանընտա 9 ընւմէրօլը
տայիրէի խուսուսիյէրինտէ

ՀԱՐԻՔ ՔԻՒՄՊԸՍԻ

Սէրմայէ վէ իհթիյաթ 119,000,000 ֆր.
1903ին թահսիլաթը 25,000,000 »
Թէտիյէ օլունան զիյան 284,000,000 »
Սիկուրթալը էմլաքըն գըյմէթի 22 միլիառ։

ԻՕՄՐԻՒՐ ՔԻՒՄՊԸՍԻ

Սէրմայէ վէ իհթիյաթ 161,500,000 ֆր.
1903 բրիմ թահսիլաթը 12,000,000 »
Թէտիյէ օլունան զիյան 130,000,000 »
Սիկուրթասօլունէօմիւր 278,000,000 »

ԳՈՒՇԻՐՔԷԹ կանէթ միւտաիտ շէրաիթ իլէ Թիւրքիյատա սիկուրթա գայտ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւխթելիֆ ուսուլէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր։ Թիւրքիա վէ Մէմալիքը Շարգիյէ իչիւն միւտիրիյէթը ումումիյէ = Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթըրճը Օղլու Բասաժը

Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթատա այրըճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ Մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի աժանսլարը վար տըր։ 50—29

ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

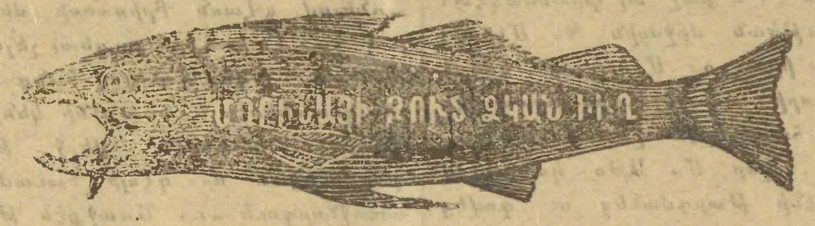

ԴԻՄԵԼ ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա Պաշի, «պօղաչաճի»ին դէմ թիւ 261

Դեղարանս նկատելով որ՝ Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ, Մօրինայի ձկան իւղի մասին եղած խնդրանքները հետզհետէ չատցած է, սոյն խնդրանքներուն և ի մասնաւորի Ազնիւ յաճախորդաց գոհացում մը տալու և փոքր ինչ ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ուրախ եմ այս անգամ յայտարարելու թէ՝ մասնաւոր յանձնարարութեան մը համաձայն բերել տուած ըլլալովս ԲԷԹԷՐ-ՄՕԼԼԷՐԻ Մօրինայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, ԱՌԱՆՑ ՀՈՏԻ կը ծախուի Դեղարանս՝ թէ՛ մանաւոր շիշերու մէջ և թէ քաշով, ամէնէն փափկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով, թէ՛ մեծերու և թէ՛ տկարակազմ պզտիկ տղայոց։ Ուստի ամէն անոնք որոնք կը փափաքին խմել թէ՛ աժան և թէ առանց հոտի զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, գէթ մէկ անգամուան փորձով մը ստուգելու մեր խօսքերուն ճշդութիւնը։

Դեղարանս այս առթիւ եւս նկատելով որ քիչ ժամանակուան մէջ պատիւը ունեցաւ իրապէս գնահատուիլ արգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով պէտքը կը զգայ իր ուղղութիւնը և նպատակը կրկին ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել յաճախորդները միշտ՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշգապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապանեխման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանիս սկզբունք եղած են միշտ։

Եւրոպական առն մը հետ ալ բանակցած ըլլալով, ամէն շաբթու Զաւիցէրիական թարմ պատուաստ բիւպեր (աշը գայէմի) կը հասնին բօսթայով։

Ցիչենք նաեւ ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորաբար ծանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՖ.՝ որ ամէն Գչ. Եչ. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանիս մասնաւոր դարմանարանը։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 10—5

Տէրսաատէթ Թիճարէթ Մահքէմէսի րիյասէթը իւլեասը ճանիպը ալիսինէ

Սաատէթլու էֆէնտիմ հազրէթլէրի

Միխայէլ Սթավրօ վէ գումբանիասը իւնվանը զատիմ թիճարիսի թահթընտա վէ Տէրսաատէթտէ Թիճարէթ խանէնտա վէ Իզմիրտէ վէ Աւսթրիանըն Պրէլիչ շէհրինտէ իճրայի թիճարէթ իթմէքտէ վէ իւնվանը մէզպուր աճիզլէրինին իւմը թիճարիմ օլուպ պիլճիւմլէ մուամէլաթը թիճարիյէմի օլ նամ իլէ իճրա էյլէմէքտէ օլտուղըմը արզ իլէ պիր կէտա իշթիպահա մահալ գալմամագ իւզրէ քէյֆիյէթին պէր մուգթէզայի գանուն իլան պույրուլմասը մաթլուպ օլմաղլա օլ պապտէ էմր ու ֆէրման հազրէթը մին լէ իւլ էմրին տիր։

2 Նիսան 321

(Իմզա) Տէրսաատէթտէ Թիճարէթ խանէնտա մուգիմ Թիճարաթ Եանգօ Սթավրօ

Տէրսաատէթ Մահքէմէի Թիճարէթ րիյասէթը ալիյէսի իւլեասընտան հէվալէ պույրուլան պիր նիւսխասի Տիվանխանէյէ թալիգ իտիլէն իշպու իլաննամէ իւչ նիւսխէտէն իպարէթ վէ տայրէի մուհթաճէ օլմաղլա պիթթապ տըգ Մանզումէի Էֆքեար կազէթասընա իտսալ գըլընտը։

4 Նիսան 321

ԱՈՒԹԵՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք
ՔՍԱՆ ՏԱՐԻՆ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԿԸ ՊԱՏԱՀԻ

Այս անգամ վաճառատանս կողմէ Եւրոպայի առաջնակարգ ֆապրիգաներէն մէկուն 150,000 ֆրանք արժողութեամբ ապրանք, կանանց և տղայոց պատրաստ հագուստները չատ աժան գինով գնուած ըլլալով, սրոշած ենք % 50 զեղչով ծախել։

Դիմեցէք Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եուսուֆեան խան, թիւ 7, ուր պիտի գտնէք

	Ղրուշ
Բալթօ թիֆթիք աթլազով	120
» գաստոր	70
Քօսթիւմ	70
Բարտըսիւ	90
Բանթալօն	27 ½
Րըտէնկօթ	110
Ճէլէկ	10
Ջաքէթ (կանանց համար)	32

2—8

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ակռաներու և բերնի առողջութիւնը կ'ապահովեն մարսողութիւնը, զոր չեն կրնար լաւապէս կատարել գէշ վիճակի մէջ գտնուող ակռաները։ Բերանն ու լինտերը առողջ պահելու, ակռաները ճերմկցնելու և անոնց փտութեան առաջքն առնելու և փտել սկսածները բժշկելու համար անհրաժեշտ է գործածել

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՐԱԿԸ. ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՄՈՐԸ

որ Բասդէօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուշահոտ և հականնխական է,

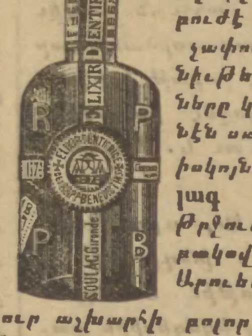

լինտերուն մէջի մանրէները կը ջնջէ, բերնին գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու խռպոտափողին թարախալից նիւթերն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն սաստիկ ակռայի ցաւն իսկոյն կը հանդարտի Սուլագ Պէնէտիքթինի մէջ թրջուած կտոր մը բամբակով։ Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր աշխարհի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի դեղերն աննման հռչակուեցան, և այս կարեւոր Վարչութեան Տնօրէնն արուեստահանդէսին ժիւրիի անդամ անուանուելով, գերազանցապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 26—10

Կ՚ՈՒԶԷ՞Ք ԳԻՏՆԱԼ.

ՏՐ. ՌԱՖԱՅԷԼԵԱՆ

փոխադրուած է Բերա (Թաքսիմի մօտ), Բանալա-Պաշը թիւ 9։ Հոն կ'ընդունի իր հիւանդները ամէն օր կէս օրէն վերջ։ 50—14

10 ՓԱՐԱՅՈՎ
ՔԱՐԻՒՂԻ ՀՈՏԷՆ ԿԸ ՓՐԿՈՒԻՔ

Քարիւղի հակառողջական գարշահոտութենէն փրկուելու, նաեւ անոր աչքերու վնասակար լոյսը մեղմացնելով յոյժ պայծառ լոյս մը վայելելու համար ձեր լամբարներուն մէջ 10 փարանոց տուփ մը ճաբոնի փոշի դրէք։ Միակ կեդրոնատեղի Շահզատէ Պաշի Լէթաֆէթ խանի առջ Հասան էֆ.ի 188 թիւ ամ նպարավաճառատունն է։ Կը գտնուի նաեւ Մըսըր Չարշըի Պալըգ Բազարի կողմ. Հիւսէյին Հիւսնի էֆ.ի խանութը։ Ամէն կողմէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին, մեծաքանակ գնումներու մասնաւոր զեղչ։ Հասան էֆէնտիի մասնաւորաբար Ազախօ ծովէն բերել տուած բնտիր սեւ խաւեարը, ճաբոնի վարդ թէյը և Ատաբազարի թարմ կարագը սատմօքսը յարգողներուն ուշադրութեան կը յանձնէ։ Ապրանքի ճոխ մթերք, տեսակի ազնուութիւն և գիներու յոյժ չափաւոր ըլլալը միակ փորձ մը բաւ է հաստատելու։ Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և թղթակցութեանց կը պատասխանուի։ 4—10

ԹԷՐՄՕԺԷՆ ՎԱԹԿԱՆԵՐ

OUATE THERMOGENE

Պաղէն ծագում առնող բոլոր խիթերու, յօդացաւերու, ցաւերու միակ ազդու դարմանն է։ Մկանանց և ջիղերու բնական ոյժը, կորովը ու գործունէութիւնը կը վերահաստատէ, արեան շրջանը կը դիւրացնէ և միզաթը (urates), որ յօդացաւի միակ պատճառն է կ'անհետի։ Թէրմօժէն Եւրոպայի կարեւորագոյն հիւանդանոցներուն մէջ փորձուած և յոյժ օգտակար ճանչցուած է։ Գործածութիւն, բաւականաչափ կտոր մը վաթկայ կտրելու և վրան քացախ, աղի ջուր կամ գոլանը սրսկելով թեթեւ թրջելէ յետոյ ցաւող կողմը փակցնելու է։ Ոչ բոծ և ոչ վէրք կը թողու մորթ դեղերու պէս։ Բոլոր դեղարաններու, դեղավաճառանոցներու և Գօ Օրէքաթիվի մօտ կը կախուին։ Մեծաքանակ, Պոլիս Անանիադի խան թիւ 26, Մ. Է. Տէրպէս։ 9—10

Capsules de Santal Salolé [Colol]

Ա. ԳՕԼՕԼԵԱՆԻ
ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷԻ ԳԱՊՍԻՒԼ

Հին և նոր ջերմամիզութիւն (կուլթ միլլիթէա) միզանցքի նեղնալ, միզամանի բորբոքում, կը բուժուին միմիայն Ա. Գօլօլեանի պատրաստած Սանթալ Սալօլէի գապսիւլներով. վայս հաստատելու համար կը բաւէ տուփ մը միայն գործածել։

Գինն է 12 դահեկան

Capsules de Goudron au Baume de Tolu [Colol]

Ա. ԳՕԼՕԼԵԱՆԻ ԽԱՑՏՂԱՆՈՎ ԹՕԼԻՒԻ ՊԱԼՍԱՄԻ ԳԱՊՍԻՒԼ

Հին և նոր (Պրօնշիթ), շնչարգելութիւն (ասթմա), էնֆլիւէնզա, հարբուխ և առհասարակ կուրծքի ամէն հիւանդութիւն կը բուժուին Ա. Գօլօլեանի պատրաստած խայծղանախառն Թօլիւի պալսամի գապսիւլներով։

Գինն է 5 դահեկան

Pilules Afiyette

ԴԵՂԱՀԱՏ ԱՖԻՅԷԹ

Մշտատեւ պնդութիւն, դժուարամարսութիւն գլխու ցաւ, ախորժակի նուազումն, տեռատեսութիւն (մայասըլ) մաղձ (սաֆրա) ընդհանրապէս պնդութենէ նեղուողներուն ախտանշաններն են. այս տեսակ հիւանդութիւնները կանխելու համար կը բաւէ Ա. Գօլօլեանի պատրաստած Աֆիյէթ դեղահատները գործածել։

Տուփն է 5 դահեկան

Վերոյիշեալ դեղօրէից ընդհանուր վաճառատեղին է, Կ. Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, չաքարավաճառ Հաճի Պէքիրի կից Եալըրզա խան թիւ 1 Օսմանեան դեղօրէից պատրաստութեանց ընդհանուրմթերանոցը։ Մասնաճիւղ, Բերա, մեծ դեղարան Շիշլիի թիւ 141։ 10—7

ԱԿՌԱՆԵՐ

ունի՞ք փտած, կոտրած, ցաւող և լինտերու հիւանդութիւն։ Կատարեալ դարմանումի, և բնականին անթերի նմանողութեամբը արհեստական ակռաներու զետեղման, և լիովին գոհ մնալու համար, դիմել ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԻ

Կ. Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Պին-Պիր-Ձէչիրճին դիմաց, ժամը 4էն 11½, և ամէն առաւօտ կանուխ. Սկիւտար Իճատիյէ, իր բնակարանը։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ 50—2

185 ՍԱՆԹԻՄԵԹՐ
ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՒ ՏԵԱՐՔ

Եթէ կ'ուզէք ձեր գէմքին հրապոյրը աւելցնել, մազերնիդ ու պեխերնիդ խնամեցէք։

Եթէ կ'ուզէք մորթային զզուելի հիւանդութիւններէ խուսափիլ, գործածեցէք ԱՆՆԱ ՍԻԼԼԱԿԻ օծանելիք անուշահոտ իւղը՝ որ մազերը դարմանելու և արմատները զօրացնելու համար բոլոր Եւրոպիոյ մէջ իբր միակ դեղ ընդունուած է։ Գեխերու և մօրուքի աճումն ալ կը փութացնէ և կարճատեւ գործածութենէ մը վերջ կը շնորհէ անոնց արտասովոր ատտութիւն և բնական փայլունութիւն։ Բաց աստի մազերը ճերմկնալէ զերծ կը պահէ մինչեւ խոր ծերութիւն։ Ուստի իր դիւրամատչելի գնոյն և բազմապիսի օգտակարութեանցը համար ջերմապէս կը յանձնարարուի յարգոյ հասարակութեան գործածել՝ Աննա Սիլլակի դեղը։ Գինն է 3 կտորին 27 դրուշ։

Ներկայացուցիչին գրասենեակն է Զէյչեան խան թիւ 22, Կալաթա։ Կը վաճառուին նաեւ հետեւեալ Տեարց դեղարաններու մէջ։

Բերա, Եօժէն Տէլասուտա թիւ 298.
Կալաթա Հերակլէս Տէօվլէթեան՝ թիւ 32.
Ենի Ճամի, Մէհմէտ Քեազիմ մթերանոցը և իր մասնաճիւղերուն մէջ.
Ենի Ճամի, Գ. Արսէն, թիւ 71.
Կէտիկ Փաշա, Լ. Կիւմիւշեան թիւ 5.
Վէզնէճիլէր, Հ. Համաի.
Գուզկունճուք Ֆարմասի Սանթրալ։

50—40 Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ՝ ՀԱՅԿ ՓԱՓԱԶՕՂԼՈՒ

ԿԵՐՊԱՍԻ ԵՒ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱԼԻ ՐԻԶԱ

Ենի Ճամի, կամարին կից, թիւ 20

Մեր նոր բացած վաճառատան մէջ կը գտնուին ֆրանսական և Անգլ. մեծ գործարաններէն բերուած զուտ բուրդ հանդերձեղէններ, բալթոյի, րըտէնկօթի և բարտըսիւի քաղմիրներ, քասթօրներ, շըվիէթներ, չայագներ, վերջին նորաձեւութեանց յարմար և նուրբ տեսակներով։ Նաեւ ճաշակի տէր անձերուն քաջալերութիւնը ձեռք բերելու և ժողովուրդը օտար վաճառատուններ դիմելէ ետ կեցնելու մտօք մեր քով առած ենք Բարիզի գերձակութեան վարժարանէն առաջնակարգ վկայական ստացած Խորալամպօս Մէթաքսաս էֆ.ն, որ ամէն ճաշակի յարմար խիստ գեղեցիկ և չիք քօսթիւմներ, րըտէնկօթներ, բալթօներ ու բարտըսիւներ կը պատրաստէ։ Մեր ապրանքները և հագուստները գինի և աժանութեան կողմէն անմրցելի են։ Անգամ մը այցելել կը բաւէ գոհ մնալու համար։ 6—8

ՇԱՀԱԳՐԳԻՌ ԱԶԴ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Օ ԼՈՒՎՐ

Սուլթան Համամ թիւ 7, Սաչըճի խանի դէմ։

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ

ԸՆԴՀ. ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

պիտի ընէ 1905 Ապրիլ 1/14էն սկսեալ։

ԱՄԷՆՔԴ ԱԼ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ!

որ երկրորդ անգամ պիտի չներկայանայ, քանի որ 40 % զեղչով պիտի ծախուին ո՛չ միայն տեսակով ընտիր այլ և վայելչութեան կողմէ անվիճելի և ազնուութեան մասին երաշխաւորուած ապրանքներ։ Մետաքսեղէնի բաժնին մէջ պիտի ցուցադրուին սպիտակ Լիւքս, սպիտակ տիւշէս, սեւ ու գունաւոր, բօ տը Սուէտ, սեւ և գունաւոր դամասկեան կերպաս, արմիւր, ֆաֆթա ամէն տեսակ, բամպէ, տիւշէս, սեւ և ֆանթէզի վըլուր, բըլիւշ ևն. ևն. ևն.։ Նաեւ կատարեալ պէսպիսութիւն մը բրդեղէններու, ինչպէս կերպաս պալքլէ, գունաւոր և սեւ, մէրինօս, ֆուլէ, սեւ և գունաւոր ֆանթէզի, ճերմակ և գունաւոր ֆլանէլ, քրէբ և ուրիշ բազմաթիւ ապրանքներ որոնց թուումը անկարելի է։ Կանանց համար ֆանթէզի ապրանքներ՝ ինչպէս քօրսէ, բէլըրին ևն։ Պիտի ծախուին բացառիկ զեղչով մը։ Միւսները 40 % զեղչ մը պիտի կրեն։

8—20 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾ ԶԵՂՉՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՓՈՔՐ ՊԱԶԱՐ ԱԼԸՄԱՆ

Պաղչէ Գաբու, թրամուէյի պողոտային վրայ։

Մեր կազմած ընկերութիւնը ջնջուած ըլլալով, վաճառատան պատրաստ ապրանքը սակարկուած ենք ծախել։ Այսպէս այրերու և կիներու յատուկ մետաքս, քէթէն և բամպակ խիստ նուրբ թաշկինակներ, բուրդ և ֆիլտիքօս գուլպաներ, բուրդէ զանազան ֆանէլլաներ, ճերմակ և գունաւոր ճաշակաւոր շապիկներ, ընտիր անուշահոտութիւններ, հովանոցներ, փողկապներ և ուրիշ զարդեղէններ, իրական չատ մեծ զեղչով մը կը ծախուին։ Ժողովուրդին կը յանձնարարուի այս առիթէն օգտուիլ։ 5—15

ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ՏԱՌԱՊՈՂՆԵՐՈՒՆ

Պնդութենէ տառապողներուն կը յանձնարարուի ամէն իրիկուան կերակուրին մէջտեղը ԹՐԻՊԼԷՐԱՆ գործածել, անկէ սուրճի գդալ մը խառնելով ջուրի, գինիի կամ կաթի հետ, ինչ որ ամէնէն յամառ պնդութիւնն իսկ անմիջապէս կ'անհետացնէ առանց լուծմունք ու խիթ պատճառելու. և կը կանոնաւորէ կղկղանքին արտադրութիւնը պէտք եղած քանակութեամբ։ ԹՐԻՊԼԷՐԱՆի բժշկաբար արդիւնքը կը տեսնուի ամէն օր հետեւեալ առտուն. որուն կանոնաւոր ու երկարատեւ գործածութիւնը հիմնապէս կ'արգիլէ պնդութեան վերադարձը առանց աղիքները բորբոքելու և լուծողականներու նման աղիքները քերթելու։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ. Աւշադրութիւն ընել պիտակներուն առաջ բոլոր գրուած հետեւեալ հասցէին. Maison L. Frere, 19, rne Jacob, Paris։ Մասնաւորապէս կը յանձնարարուի այն տիկիններուն որոնք չորունակ յուսահատօրէն կը մաքառին պնդութեան դէմ։ ԹՐԻՊԼԷՐԱՆի գործածութիւնը օրական հազիւ 20 փարա ծախս կը պատճառէ։ 18 8—18

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ